

Új szépirodalmi könyvek

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD

ENYÉM VAGY!

REGÉNY

Ára 6 korona

A «Tüzpróba» kitűnő szerzőjének új regénye, a melynek érdekfeszítő, fordulatossága cselekménye a magyar előkelő világ körében, nagyrészt főrangú magyar huszártisztek között játszódik le.

FELNER-DÉNES PÁL

AZ ÁRNYÉKEMBER

FANTASZTIKUS REGÉNY

Ára 6 kor. 60 fillér

Olyan ez a fantasztikus regény mint egy opium-álom: eleinte szeliden ringat, majd örvénylő érzések, vad szenvedély és tomboló gondolatvihar misztikus szimfóniája...

KISS JENŐ SÁNDOR

A GÉP

NOVELLÁK

Ára 4 kor. 80 fillér

Tizennyolcz novella van ebben a könyvben, jól megkomponált, érdekes történetek, melyek kiválnak úgy meséik változatosságával, mint alakjaik erőteljes rajzával a mai magyar novellaírás átlagából.

HAVAS ALISZ

SZENT BORRÁLA KÉPE

REGÉNY

Ára 6 korona

Egy fiatal író első könyve. Kitűnően elbeszél, érdekes történet, melynek folyamán finoman megrajzolt, élettelen alakokat mutat be a mai kornak a levegőjéből.

FŐVÁROSI SZINHÁZAK MŰSORA

356—359. szám.

EDWARD SHELDON

RÓMÁNCZ

Szinjáték 3 felvonásban, előjátékkal és utójátékkal

Fordította HELTAI JENŐ

Ára 1 korona 60 fillér

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

2. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JANUÁR HÓ 13.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.Egyes szám
ára 80 fillér.Előfizetési jeltételek:
Égészévre — 40. korona.
Félévre — 20. korona.
Negyedévre — 10. korona.Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

OROSZOK KARÁCSONYA BUDAPESTEN.

OROSZ ÉS SZERB HADIFOGLYOK A TABÁNI SZERB TEMPLOMBÓL KIJÖVET AZ OROSZ KARÁCSONY ELSŐ NAPJÁN.

EGY FALUSI KISASSZONY TÖRTÉNETE.

REGÉNY. — IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

— S ha nem használ a ballerina? — kérdezte ismét kiújult dühvel a kegyelmes úr.
— Akkor — vélte a doktor — tisztességesebb nőkel teszünk kísérletet.
— S ha az se megy?
— Jön a fizikai kúra.
— Mi az ördög az?
— A délvideki forró nap, tengeri fürdő, masszáz.

A gyógyjavaslat tetszett a nagyúrnak.
— Masszázs, masszáz, forró nap, — dühnyögte elégedetten, — mond valamit, doktor barátom, a tengeri fürdő mindig szerelmessé tett engem is.

Apró csintalan kacaját hallatott, majd felszisszent, mert jókedvét rossz néven vette a köztvény s belenyíllott a derekába.

— Hát a tigrisvadászot hova teszi? — kérdezte a kegyelmes kiszuszogván magát.

— Az bolondság, — állította Balik, — az csak keret. A kegyelmes úr fiatal vikomtja meggyógyulhatott a tigrisvadászok alatt, de nem attól gyógyult meg.

— Akkor miért mondja ez a bolond angol regényíró?

— Nem mondja.
— Hogy mer velem disputálni! — kurjantott rá a kis doktorra a köztvényes zsarnok.

— Alásan engedelmet kérek, kegyelmes uram, nem mondja, nem is mondhatja, ha csak később nem jön a könyvben valami felvilágosítás, természetem az életmód, a kúra, a mit a vikomt úr a tigrisvadászok alatt folytatott.

— Erről szót se mond a buta könyv — állította a gróf, — pedig az lett volna benne a legérdekesebb, legtanulságosabb.

— Az Ervin gróf szemponjából nincs rá szükség — vélte az asszisztens úr — az ő let eleget s nem rossz: Indiában együtt van minden, a mi kell, a forró napsugár, a tenger, a szép nő s tagadhatatlan, hogy hozzájárulhat az izmok edzéséhez, a férfiaság fölír sztéséhez, tehát a kúrához a tigrisvadászok is, talán helyettesíti a masszázst.

— Mit szól hozzá Zoltán? — fordult a nagyúr a pap felé szinte jókedvűen. — Azt hiszem, hogy a fiatal fráter az egyszer okosan beszél.

— Okosan, kegyelmes uram — osztózott a pap patrónusa véleményében — kitűnő parasztesze van a fráterem, az pedig minden tudomány nál többet ér.

— Helyes, helyes!
Várday kegyelmes úr meghozkoltatta öszebemérett lábait, belerugdosott a levegőbe, egyet tppantott, aztán boldogan vigyorogva konstálta.

— Elmúlt a fájam... Hová dugta a kis Babettet? — kérdezte a leány apjától minden átmenet nélkül — hívja ide, látni akarom.

A pap bólintott. De egyelőre nem sietett a leányáért. A kíváncsiság feszít ő ereje megbénította az akaratát. (Mi külön terve lehet a hatalmas úrnak az ő leányával? Mit értett Sámuel komornyik szenzáció alatt?)

— Sessen hát, a teringésit! — zaklatta a köztvény kintjától megszabadult oligarcha parancsszerű bontomáival. — Mire vár?

— Hásze sietek: a vendégszobában van, — mondta a pap, — de még mindig nem mozdult.
— Van valami a kislánynyal? — kérdezte az öreg világi türelmetlenül.

— Nincs, istállom, nincs, semmi sincs, csak szeretném tudni, miért méltóztatik rá kíváncsának lenni?

A nagyúr elkacagta magát.
— Mert szép, — barsogta szilaj jókedvében, válla közé esapván a tiszteletesnek, — mert gyönyörű, mint egy napkeleti tündér, mert fiatal és vig és mert — tetszik nekem.

— Hrm, hrm.
A torkát megköszörülte a tiszteletes, de egyebet nem mondott. Hiszen szép, szép, ha valakinek úgy megdicsérik a leányát, diésőség az, ha

egy *rendes* ember teszi, de egy akkora rettenetes nagyúr, egy valóságos monstrum diésőségének nem igen lehet örülni, mert aligha önzetlen, mert annak gondolatbeli salakja van.

Várday leolvasta az apa tépelődő arcáról annak aggodalmát. Kezét nyujtotta.

— Ne skrupulizáljon öreg, cinikus esont vagyok, de a kis sellőt nem bántom, nem rontom meg, boldoggá akarom tenni a szép, jó kicsikét.

Öszinte volt a hangja, becsületes. Szokatlanul meglágyult sarazra barázdái között igazi szívből jövő érzések derengtek.

— Nos, hívja a kisleányt, papom, hadd örüljek a látásán, hadd melegegjem hangja lágy zenéjénél, ne sajnálja tőlem.

A pap már ment volna a leányért, de ekkor váratlanul és vakmerően eléje vágott a szerelmes doktor.

— Megálljon, Marci bácsi, előbb egy szóm lenne a kegyelmes gróf úrhoz.

Szembe fordult a hatalmas emberrel. Arca holtra vált vakmerőségétől, de konok elszánt-sága nem ingott meg. El volt készülve mindenre.

— Kegyelmes gróf úr!
Megakadt. Szavát vette a nagyúr szúrós parancsoló szeme, fagyos mosolya. Hát még a beszédje, felsőbbbséges, lekiacinyló, gunyoros hangja.

— Nos, mit parancsol a tekintetes orvos úr? Mél'őztassék nyilatkozni: le akar nyelni, vagy valamivel ártatlanabb céljai vannak velem?

— Alázatosan bocsánatot kérek, — kezdte a szerelmes kis ember szinte fuldokolva, de vérfagyasztó keménységgel, — bocsánatot kérek, de tiltakoznom kell az ellen, hogy önnyaságát élvezeti műschrába főlvegye, mint valami luxusállatkát, a min jól esik a szemem legeltetni. Engedelmet kérek, — folytatta csipőjébe szegve karját, — chhez nekem is van szavam.

Az apa tiltakozni akart a fiúnak apa jogaiba való beleavatkozása ellen, de csak a szándékán maradt. A fiatalember elemi erején megtört az akarata.

— Ha saját apja nem veszi észre az édes gyermeke ellen irányuló frivol szándékot, — vágta az öses bátyja szemébe — nekem kell érte helyt állanom: nekem a vélegényének.

— Megőrülél? — zördült rá a pap az egyensúlyát veszített emberre elképvedve. — Nos hát kijelentem neked kereken, — folytatva ugyan-csak elvesztve önmagát, — kijelentem, hogy ezeke'án ne számíts a leányomra, ilyen vad-embernek nem adom oda.

A gróf pillanatra sem jött ki sodrából. Oly felsőbbbséges turáni nyugalommal nézett le a *czivakodó alantas* emberpárra, mint ha két kakast látna bennük, a mi egymás sarkantyúját lemarni készül. Szinte gyönyörködött az apróka méretű viadalban, nevetett rajta, mert tudta, hogy nem megy élre-halálra. Egy kisideig várta a folytatást, aztán, hogy igen sokáig tartott a két ember dühös szemjártéka a nélkül, hogy újabb emóciókkal biztatott volna, ráfektette esontos kezét a Balik vállára.

— Balik, maga goromba paraszt.
A kis kakas fel akarta borzolni a tollát, de nem lehetett, mert igen nyomta a súlyos fő-úri kéz.

— Miért nem beszél tisztességes hangon, — folytatta a nagyúr a megvadult kis ember szelidítését, — hiszen ismer engem: tudhatja, hogy az én akaratommal szembeállani nem lehet ilyen módon... a ki el akar velem valamit érni, adjon be hozzám alázatos instanciát, akkor majd meglássuk, mit tehetek a folyamodó érdekében... de így!... Nagy buta maga Balik.

Most a papra került a sor. A kegyelmes úr beletenyereelt az ő vállába is a következőképen szelidített:

— Oda se neki, papom: bocsásson meg a megdondatlan ifjúnak: igaz, hogy esunyán

helybenhagyta, meggyanusította atyai érzései tisztaságában, de meintségül szolgáljon, hogy azt a észerelem tevés.

Dúdolva ismételte az operette-keringőből vett ezitátumot.

Aztán újból a doktornak ment neki.

— Miért mondja Babettet menyasszonyának, mikor nem igaz? Magától a kis lánytól tudom: megkérdeztem tőle, mert láttam, hogy igen buzgólkodik körülötte. Kettőn mulik a vásár, humanissime, Babette magát nem szereti.

A doktor még halványabb lett egy fokkal, minden ízében remegett az idegeibe visszagyűrt szenvedelemtől. Itélőképességét még sem veszítette el annyira, hogy be ne lássa, miszerint a nagyúrral szemben elvesztette a csatát, egy gesztussal lesöpörték a porondról, mint valami agyoncsapott legyert.

A kis ember megadó hallgatása egész kegyessé tette a maga és mások indulataival mesterileg játszó nagyurat.

— Fel a fejjel, fiatal úr, — biztatta megtépázott vendégét, — még nem mult el a világ: nincs az az akadály, a mit erős akarattal le ne lehetne küzdeni. Szabad az útja a leányhoz: hódítsa meg. Igaz — folytatta a nagy szarkasza — hogy én is ott leszek azon az úton, de nem magával szemközt, hanem párhuzamosan önnel.

Tegye meg az ajánlatát, én is megteszem a magamét, aztán válaszson a leány szabadon kettőnk közül.

A tiszteletesnek úgy forgott a feje, mint a bűgő esiga. Szót sem értett a nagyúr beszédéből. Miféle ajánlatot tehet egy oligarcha egy szegény papkisasszonynak? Pillanatra megállottak agya kerekéi arra a gondolatra, hogy a grófnak, hiába állja az ellenkezőjét, tisztességtelen szándékai vannak leányával. De hamarosan elvetette ezt a gondolatot s tovább bűgött a zavaros feje... (Ki akarja a nagyúr leányát háziasítani? Vagy társalkodónéknak akarja özvegy leánya mellé? Latifundiumaiból kiszakít neki pár száz hold földet, csupa szeszélyből, mert úgy hozza magával bizarr nagylelkűségi rohama? Még arra is gondolt, hogy valamelyik szegény rokonának szánta a leányát. Hogy forró pezsgő vért hozzon a családba, szépséget és erőt. Hiszen nem egyszer kesergett előtte, hogy rajta kívül csupa forró orangutang valamennyi Várday, női tagjai angolkorosak, a férfiak giliszta színűek, kopaszok s bajszatlanok.)

Mindenre gondolt a tiszteletes, csak arra nem, a mire más elfogulatlan embert alighanem rávezetett volna a logikája, ha úgy ismeri vala az akaratos kényurat, mint ő. Különösen ez után a bevezetés után, a mi Balikhoz intézett szavait megelőzte s szinte kikiabálta a szándékát.

A kegyelmes úr szerencsére nem sokáig hagyta benne az apát a kínos kétségben.

Még egy kis szószót kavart a főztjébe aztán tált.

— Négy szemközt akartam magával beszélni, papom, de ez a hirtelenkedvű fiatal úr (tréfásan megezelozta a doktort mutató ujjával) ez a habojka doktor idő előtt kiugratva belőlem a krampuszt. Hát jó, lássa ő is, hallja ő is, gyönyörködjék benne. Tisztelettel van szerencsém megkérni leánya kis kezét.

Balik, a ki addig úgy állott a szoba közepén, mint egy sóbálvány, egyszeribe lángszloppá gyűlt a hatalmas úr utolsó szavaitól.

— Az lehetetlen — hördült fel két kézre fogva kicsattanó arcát, mint valami tébolyodott. — A kegyelmes úrnak tréfálni méltóztatik... tévednie kell.

— Nem tréfálok, nem tévedek.
Szárason zörgött a nagyúr szava, mint a pléhlemeze szórt borsó.

A doktor gerincén végigfutott tőle a hideg s megdermesztette imént még izzó tagjait.

Helyette az apa kezdett izzadni... Mi az ördög történt vele! Álmodik, megsiketül, vagy kétfélt hall egy helyett! (Az ő leánya kegyelmes

grófné... következképpen ő egy kegyelmes úr apósa... Az istenért, mi lesz vele? Éhen-kórász falusi pap létre csak nem mondhatja Magyarországon egyik leghatalmasabb úrnak, hogy: te fiam! Vagy ha mondhatja, nem maradhat meg egyszerű tiszteletesnek, valaminek kell vele történnie, hogy ne kelljen saját édes gyermeke előtt szégyenkeznie.)

Pillanatig sem gondolt a földhözragadt kálomista pástor a gróf lehetetlen ajánlatának visszautasítására. Hiszen ha nem mond vagy csak ha bozik is, szó nélkül bedughatják a legelső tébolydába s még azt sem mondhatja rá, hogy igazságtalanul bántak el vele. Eszébe se jutott, hogy leánya érzésére s beleegyezésére hivatkozzék, mielőtt választ adna, semmi sem jutott az eszébe, egyetlen becsületes szó sem, csak holmi befejezelen indulatfoszlányok rebbentek fel kiszáradt torkából.

— Ejnye, hejnye no... Efféle esuda, Boris fiam!... A grófnak kezét csókolnak neked és te eldugod öreg apádat...

Várday megszánta az összezavarodott öreg papot s egy igazi szívből jövő nemes lendülettel felkarolta a maga talpatátára.

— A kegyelmes grófné — mondta ünnepiesen — nem fogja eldugni öreg apját, sőt még nagyobb tiszteletben fogja tartani, mint annakelőtte, meg fogja követelni az urától, hogy kezét csókoljon neki is. Adja ide a kezét.

Minden szót hallott a pap, mert igen feszülten figyelt, de egyet sem értett meg. Sejtelve sem volt róla, mit akarnak a kezével. Odanyujtotta gépiesen, mert az volt a parancs. Csak akkor vette magát észre, midőn már rajta volt a gróf esőjka.

— Mit tetszett tenni, az Istenért?
A kegyelmes úr elnevette magát.

— Kezet csókoltam magának... Egy kis előleg, apa... De most már — mondta komolyan, — beszéljen a leányával; mondjon meg neki mindent, de ne beszélje rá semmire... Mondja meg neki, hogy gondolja meg jól a dolgot: nem veszem neki rossz néven, ha nem mond, én várok, szabad elhatározásában nem befolyásolom; türelemmel leszek, kitartok, va-

lameddig meg nem mozdul a szíve... Mert én — tette hozzá a győzelemhez szokott kiváltságosak emelt hangján, — azt akarom, s el is fogom érni, — hiába szürkült meg a fejem s ütött belém a köztvény, — hogy szeressen, boldog legyen mellettem az a leány, kit feleségemül választottam. Megértette?

— Meg, igenis meg.
Balik ezalatt csaknem egészen észeszedte magát. Ismerte a leányt. Annak egyenes büske jellemét, a mi ártatlan pajkos meleg szívének gyöngyét egybefoglalta, mint rimkélő ővösmeter a diadémban a maga gyémánjait. Képtelenségnek tartotta, hogy a boldogságra termelt egyszerű falusi leányt annyira elszédítette a gazdagság és a rang, hogy eszébe ne oada a leány, a mit Isten'él kapott: szépséget, női méltóságát, szíve erendendő ősjogait. Nem, erre az erköletelenségre csak a nagyvárosok izgalmaiktól izzó levegőjében megsédült nő lehet képes, egy ártatlan, egészséges természetes testlélkét pénzért nem dobja oda... Szinte örült, hogy a gróf megnyilatkozott. Legalább tudja magát mihez tartani. A zavaros ügy egy-kettőre tisztázódni fog.

Bár kissé erőltetett, de határozottan bizakodó mosoly lebegett az ajkán, midőn a kegyelmes úrnak meghajította magát.

— Azt hiszem, nincs rám többé szükség! kegyelmes uram.

Várday kegyesen megkopogtatta a vállát.

— Dehogy nincs, Balik, hiszen még semmit

sem mondtam, pedig ugyan nem hiába kérttem ide.

— Parancsoljon, kegyelmes gróf úr.
— Térjünk vissza Indiákra: a tigrisvadászatokra...

— Nem értem, kegyelmes uram.
— Majd megérti, ha megmondom. Fiamat most már maga által is ismert szerencsétlen nyavalyája miatt Indiákra fogom küldeni. Ez szándékomban volt már akkor is, midőn rábukantam az angol regényben erre a passzusra, a mit lefordítottam önöknek s az ön okos szavai csak megérti ették szándékomat.

— Még mindig nem értem, gróf úr.
— Majd megérti, ha befejezem. Önre bízom a fiamat, el fogja kísérni Indiákra.

— Én?! — hőkölt vissza a váratlan ajánlat mellblökött kis ember.

— Ki más?
— Én nem! — hebegte Balik zavarodottan.
— Képzelirom magamat.
— Nem megyek... nem mehetek.

— El fog menni.
A nagyúr megingat hatatlannak tetsző elhatározása, a kemény ellentmondást nem tűrő hang, a melyen azt kiejtette, ismét összekuszálta a doktor idegét.

— Engem nem lehet kényszeríteni — mondta de inkább félénk volt a hangja, mint határozott, szinte ellentmondott szavainak.

(Folytatása következik.)

KISÉRTET.

Ki jársz a régi fák alatt
Tőlem s magadtól elszakadtan,
Mint bús, magányos gondolat,
Mely testet nem talál szavakban;

Ugy érzem messzi két karod,
Ugy érzem távol szájad ízét,
Mint rég feledt és rég halott
És mindig kívánt ifjú szűzét.

Ruhádnak lágy hajlásait
Ugy látom, a mint elshannak,
Mint remegésem másait:
Fehér árnyát sötét magannak.

Mint ifjú sorsok végzete,
Mely nem felel, csak egyre kérdez:
Szűz álmaim lidérece, te,
Mondd, élsz-e még vagy csak kisértesz?

Ugy hallom lábaid nesztét
Szívem fölött, mint könnyű sóhaj,
Mely vágyamat vitte szét
Szégyenkezőn — s némulni óhaj.

Ki jársz a régi fák alatt,
Örökké fájó szép kisérteket,
Ifjúágom, mely elmaradt:
Ugy érzem, meg kell halnom érted.

Jászay-Horváth Elemér.

OROSZ KARÁCSONY BUDAPESTEN. — KARÁCSONYI VÁSÁR A TABÁNI SZERB TEMPLOM ELŐTT.

H. Winsloe Kriszta: Női arckép.

HATVANY FERENCZ ÉS HATVANY KRISZTA KIÁLLÍTÁSA AZ ERNST-MÚZEUMBAN.

Az Ernst-múzeum legújabb kiállításán, melyen *Hatvany Ferencz* legújabb műveit, sógor-*nője, Hatvany Lajosné Winsloe Kriszta* pedig művészi pályája első eredményeit mutatja be, a szokottnál is nagyobb érklődést keltett. A kiállítás megnyitása napján ott volt a kiállítás termeiben, azonnal észrevehette, hogy a kiállítás nemcsak művészeti, hanem társadalmi esemény is: a két művész a legismertebb budapesti előkelő családok egyikének tagjai, a személyükkel is fokozott mértékben érdeklik a közönséget. Nem mindennapi dolog, hogy olyan körből való emberek, a melyre úgy szoktunk nézni, mint a kellemes és fényűző élet boldog szigetére az élet nagy hajszájában, kiállanak a közönség elé s meg akarják mutatni, hogy a komoly művészi munka terén is megállják a helyüket s kiváltságos helyzetükből önként lépnek le, egy sorba, a küzdő, dolgozó emberekkel. Ez a látvány vonzotta

Hatvany Ferencz: Csernoch János hercegprimás.

leginkább nagy részben az Ernst-múzeum termeibe a megnyitáskor azt a nagy és fényes közönséget, a melynek sorában ott volt úgyszólván mindenki, a ki a budapesti társaság eseményeinek kerete szokott lenni: a pénzarisztokrácia hölgyei és urai, a művészek és írók szinte-java s mindazok, a kik szeretnének e kategóriák egyikének számítani vagy legalább egy levegőt szívni velük.

Pedig nem lett volna szükség az érdekesség e fajtájára, hogy a kiállítás számot tegyen az ideai műkiállítások sorában. Magában, mint két kiváló művészi tehetség megnyilatkozására is érdekes és jelentős. A két kiállító művész — ez az, a mi kettőjükben közös vonás — épen munkájának komolyságával és becsületességével, a művészi feladatokkal való kemény és sikeres küzdelemmel igyekezik kivívni a maga helyét a művészi életben.

Hatvany Ferenczet jól ismerjük már előbb-ről: kollektív kiállításáról, a Múcsarnok és egyéb művész-csoportok kiállításáról. A Múcsarnokban tavaly elnyerte a legnagyobb kitüntetést, az arany-érmét, egyik legjobb képét a Szépművészeti Múzeum vette meg. Fejlődése a szemünk előtt folyt egész máig, a mikor, úgy látszik, elérte egy fontos cta ppeját. A kik ismerik, tudják, hogy teljesen a művészetnek és művészetben él; kevés művésznünk van, a kinek annyira teljesen a művészet foglalja el a lényét. Ez meglátszik mostani festményein, a melyek már számukkal is tiszteletet keltenek s képeinek változatosságán: akt, tájkép, arckép, interieur, csendélet — úgyszólván minden tárgyköre a festészetnek képviselve van a kiállításán. Erősen lírai természet, de ez a líra temperálva jut kifejezésre. A mesterség tudása dolgában nagyot haladt legutóbbi kollektív kiállításá óta.

Hatvanyné Winsloe Kriszta német családból került hozzánk, mint neje *Hatvany Lajos*nak, az írónak. Hamar beleélté magát a budapesti életbe, jól megtanult magyarul, vonzó lényével kedvelt alakja lett a budapesti társaságnak s különösen az írók és művészek szűkebb társadalmának. Művészi törekvéséről már eddig is tudtak, de hogy ez több az amatőröködségnél, azt most mutatja meg szobraival. Az igazi művészre vall az az alázatosság, a melylyel a művészethez közeledik: a dolog mesterségi oldalában fiatalok mellett máris kiváló, előadómódjában

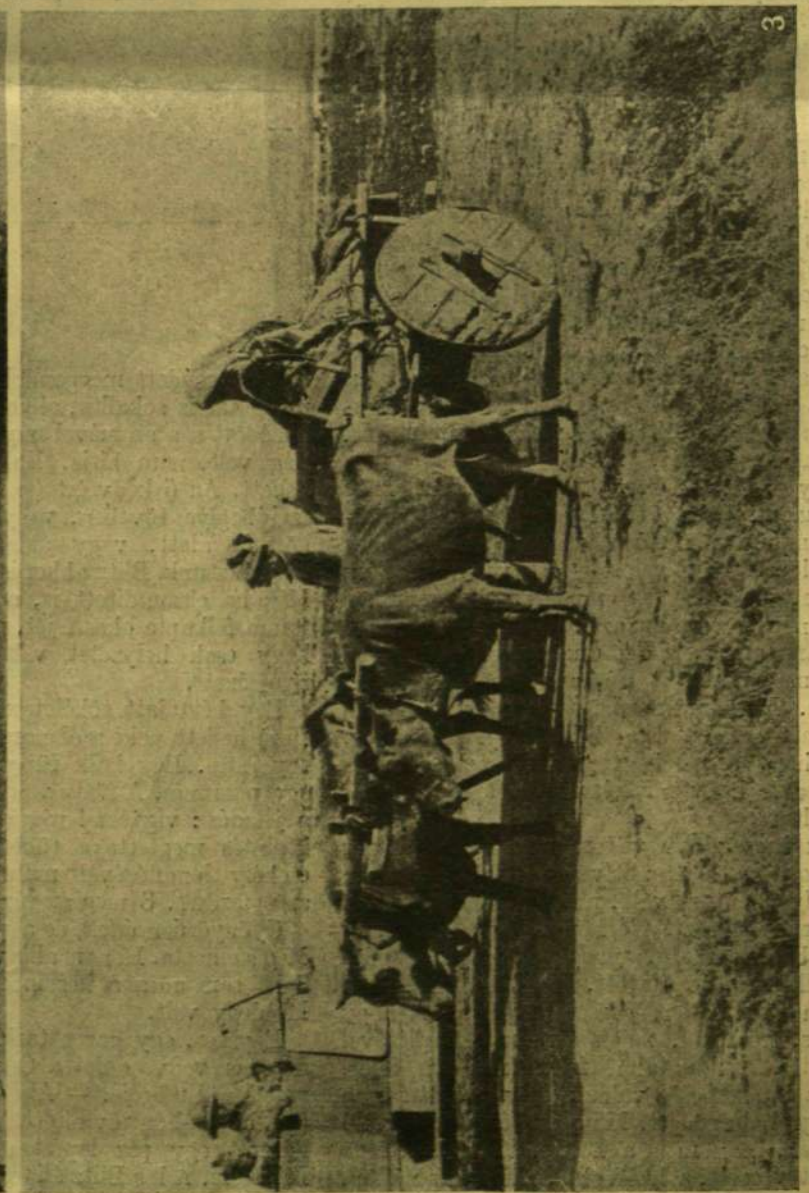
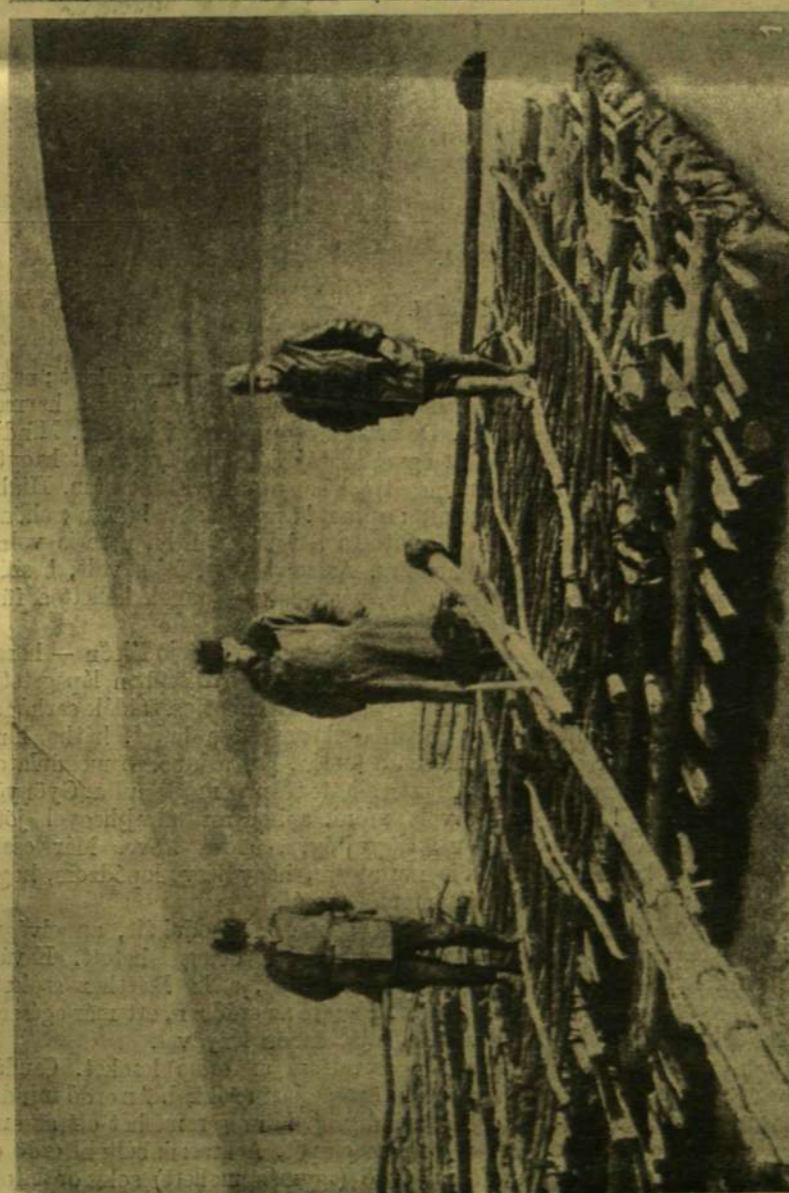
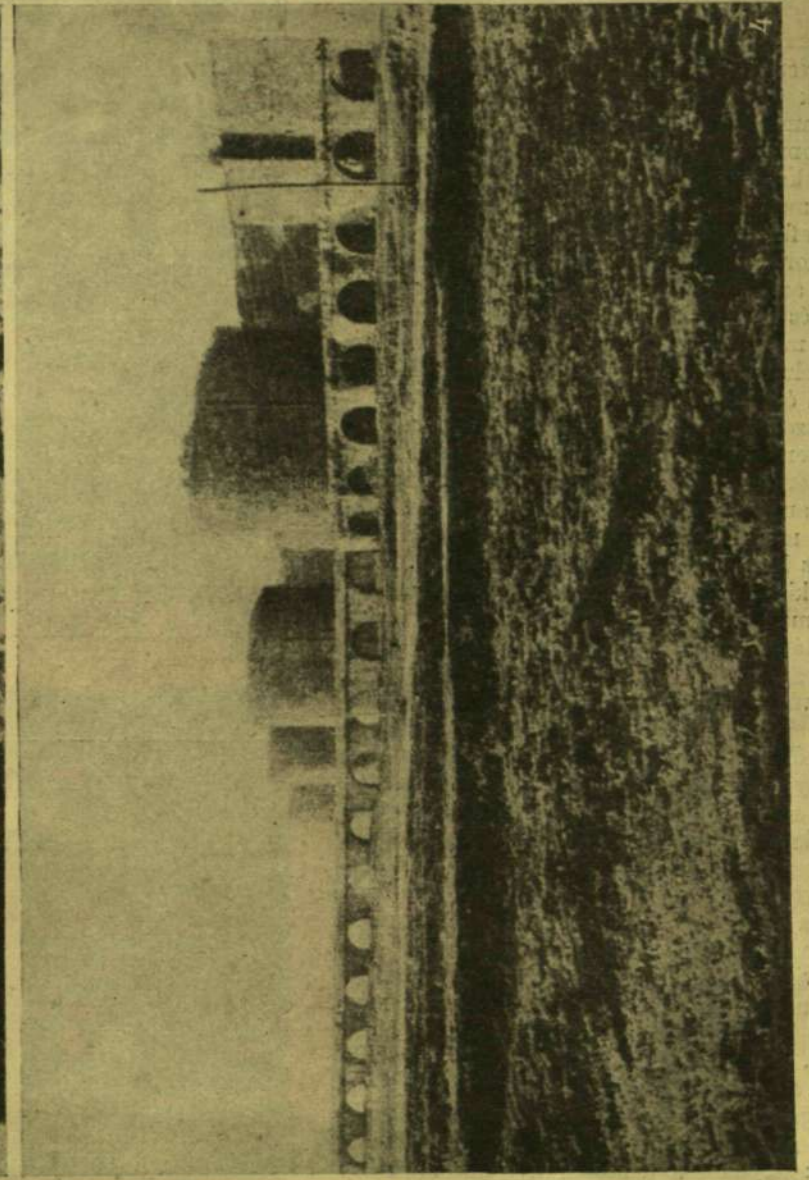

H. Winsloe Kriszta: Orosz fogoly.

ban van valami vonzó szerénység és becsületesség, annyit igyekezik csak egy-egy szobrával mondani, a mennyi mondanivalója van s távol áll tőle minden nagyolás és szőszaporítás. Erősen pozitív természet s ezt a vonását hangsúlyozzák a német iskola emlékei, melyek még itt-ott feltalálhatók, de legújabb műveiben már mindinkább elenyésznek. Legkésőbb néhány arckép-tanulmánya s két muszka hadifoglyot ábrázoló szobra, — ezek már megmutatják a fiatal művész fejlődésének vonalát is. Nagy férfi akcja a formák erőteljességével tűnik fel, néhány állatszobra a természet szeretetteljes megfigyeléséről tanuskodik. Az anyaggal is tud bánni, különösen bronzai győznek meg anyagszerűségükkel. A fiatal művésznőnek ez első fellépése s máris tisztességes helyet biztosít neki szobrászaink között. A közönség meglepetve tapasztalta, hogy a társasági érdekességet egyszerre művészi érdekességgé tette a kiállított munkákból áradó tehetség.

Hatvany Ferencz: Fekete ruhás nő.

1. Osztrák-magyar, német és török tiszt egy ékeleten (levegővel töltött) júl- és kecsketör-tömökre készített tutaj, a melynekén csapókatok a ügyüket szállítanak a kaukázusi frontról a baghádi frontra.) — 2. Aghana Käden a felső Tigris mellett. (Több évezred előtt művelt rézbányákkal, melyeket most ismét üzembe helyeztek. — 3. Kurdisztáni falusi szeker először találkozik autómobilal. — 4. A rómaiak által Krisztus születése utáni első században épített vízvezeték Diarbakirban a Tigris mellett.

AZ ÉN KIS «BLITZ»-EM.

Irta Bársony István.

Régesrégi emlékeim közt tallózatok. Évtizedek óta felgyűlt apró jegyzeteim kerültek a kezembe, «razzia» végett. Időnkint megrostálom az ilyesmit, hogy helye legyen az újabbaknak. Így jut eszembe az én kis «Blitzem» is, a melyről most érdemesnek tartom ezt a fotográfiát bemutatni.

Akkor még nagyon fiatal legény voltam, a mikor az én kis Blitzem diák-vakációm osztályosa és hűséges társam volt. Nem gondoltam akkor még arra, hogy az «rás» lesz a végzetem, a szerelmem, a kenyerem, a mindenem. Homályosan élt a lelkemben a jövő; szerettem a természetet és minden szabad időmet odakint töltöttem, mohón lesve és figyelve mindent, a mi a természet kiegészítője, valósága. Rengeteg raktáram halmozódott így össze olyan emlékekből, a melyek közül azóta nagyon sok ihletett meg és készítetett rá, hogy beszéljek róla. Most az én kis Blitzemen a sor és igazán úgy érzem, hogy megér egy témát, a mivel gazdagította az emléktárházamat.

Bizony akkor még olyan világ volt, hogy a kutyával csak németül beszélgettünk. Sokkal többet annál nem is igen tudtunk a német nyelvből, mint a mit a kutya megértett belőle. Szegény jó Brickenfried bácsi (alsógimnazistakorom német professzora a nagykárolyi kegyesrendiekénél) alig bírt belénk verni valamit Goethe «felelmes» nyelvéből, (minden tantárgy közt a németet vallottuk legfelelmesebbnék), a melyet magam is sokáig csak akkor használtam passzióval, ha a vizslámhoz szóltam.

A vizslák egyáltalában nem értettek más nyelven akkoriban. Az én kis Blitzemnek még a neve is német volt, a mint látni tetszik. Most utólag, már nem is magyarosíthatom meg Vilámra, a mi különben sem jó kutyanev, hacsak nem agárnak. De az én kis Blitzem vizsla volt, még pedig csudálatosan finom, szép kis fekete vizsla; selymesfényű szőrének a legkisebb mászínű folt nélkül. Gyöngéd volt, mint egy bakfis és — nő lévén — szeszélyes. Nagyon finnyás és válogatós; az ételét csak úgy a nyelvvel kóstolgatta ki az eléje tett tából; még a szája szélén is alig látszott meg, hogy evett. A híres Britt, minden általam máig is ősmert vizslák matadora, fülög bebújt az ebédjébe, úgy falta, habzsolta. Blitz csak a tál szélét nyalogatta s azaz is jól lakott. Valami különösen tartózkodó delikát arisztokrata-vonás jellemezte. Sohasem barátkozott egyetlen más ebbel sem. Lenézte valamennyit. Még Brittet is csak tűrte. Nyilván tisztelte benne a nálánál is sokkalta különbet, a mestert. Hisz' ezt tapasztalatból állapíthatta meg, a mikor az édes apámmal együtt vadász-tunk és a «nagy» Britt mindenben felülmúlta őt, a kis kényes dámát.

Hogy és honnan került hozzánk, biz' én már nem tudom. Csak ott találtam egyszer a házuknál, a mikor vakációra hazakerültem. Az édes apám lepott meg vele. — Itt van a vizslád, mondta, — ne nyúzd mindig az enyémet.

Hát nem is nyúztam azontúl. Blitzzet egyszerre megszerettem, mert ő is csudálatos, őstüszeszerű vonalmat mutatott irántam az első perctől kezdve. Hozzám szegődött és negyvennyolc óra alatt elváhatatlan hűséggel szokott meg. Igaz, hogy a mi kényezetessel az ilyen kis finnyásnak kedvezni lehetett, azt mindent rá-pazaroltam.

Csak harmadnap vittem magammal először a gyakorlat mezejére. Szívesen, de kissé félénken jött. Úgy bántam vele, mint a hímes tojással. De nem is lehetett másképen. Az a kedvemet kereső bátortalanság, a melylyel a munkáját odakint elkezdte, meghatott, engedékenynyé tett, minden türelmetlenségemet leszerelte. A hogy negédes, könnyed, mégis óvatos szokellésével «keresett», minduntalan felém fordítva fejét, mintha azt kérdezte volna: «jól van? tetszem?» valósággal elragadt. Mindjárt láttam, hogy jó orra van, ha nem is a Britté. Tudatos, biztos munkát végzett, a legkisebb szeleskedés nélkül, éppen csak, hogy nem bírta sokáig. «Sokáig» alatt órákat tessék érteni, hosszú órákat, egy-egyben. A hogy az olyan telhetetlen, fáradhatatlan, a két X-en is alól levő legény bírja. Reggeltől délig és délutántól estig. Az én kis Blitzem ilyenkor elernyedt; a könnyű «galopp-

A Hárshegyen.

A Rácúrfűdő fölött.

TÉLISPORT BUDÁN.

ből átlásszűdött meggondolt «trappba», a mikor pedig ezt is sokallta, akkor egyszerűen mögém húzódtott s a szemével mondta, hogy neki már elég volt, nem bírja. Ehhez alkalmazkodnom kellett. Az ő kedvéért én is pihentem. Valami sarjúfoglya tövében, vagy egy magános vadkörtefa alatt, vagy az árokparton valahol, sziesztáztunk. Blitz akkor is folyvást rám figyelt. Még ha elszundított is, a legkisebb mozdulatomra felkapta okos fejét, megnézett s ha látta, hogy csak helyzetet változtatok, megint elnyújtózott.

Egy hét alatt tökéletesen értettük egymást. Nem kellett neki szólanom sohasem. Elég volt egy intés. Egy halk fűty, vagy csupán csak egy pissenés. A fűty volt a hívás; a pissenés a jeladás: vigyázz! megállj! ide figyelj! Egy kéztintés megtette a többit. A merre a kezem csekély lendítésével mutattam, ott kerest, arra fordult. S megint rám nézett: «jól van?» Gyönyörűen állott, de a vadat utálta érinteni. Mégis elhozta. Hanem alig várta, hogy letesse. Soha sem adta a kezembe, csak letette elem. Mindegy volt.

Egyszer, egy gázos tarlón (délután) hirtelen megmerevedve állott. Odamentem hozzá, közvetlenül mögéje. — Alo weiter, — biztattam. (Az allons-ból rövidítettük az «alo»-t.) Előre-küszött egy pár lépést s fölepült egy fűr. Lelejttem. A kis Blitz áll tovább. — «Alo weiters!» Megint egy pár lépés előre, kiröpül még egy fűr. Azt is lelejttem. A kutya csak áll, mint a szobor. — «Alo weiters!» — Röplő a harmadik fűr. A mikor az is leesett, a kis Blitz megkönnyebbülten néz rám. Kérdezi a szemével: «elhozhatom?» — Apport! Az én kis kutyám megy az egyik fűrjé-

s a szájában tartva azt, megy a másikért; nagy kinnal felveszi mind a kettőt s megy a harmadikért. De azt már nem bírta felszedni. Mindig kiejtett egyet a szájából. Utóljára is ott hagyta valamennyit s lehangoztan jött hozzám. Hiába biztattam: a port! a port! a port! (nem «schö») csak elfordította a fejét, mintha nem is volna köze hozzám. Asszony volt, fejes volt, beszélhettem neki, végre is magamnak kellett a fű-jeket összeszednem.

A mikor este — rendszerint jó későn — hazafelé mentünk, mindig a sarkamban lépegetett, mint az árnyék. A kukoriczablák sarkánál óvatosabban szoktam előre bujni, hátha kint van valami a tarlón. Ezt a lopódzó mozdulatot Blitz teljesen ellette tőlem s megtanulta. Gyönyörűség volt nézni, a hogyan lábujjhegyvel jött utánam, elnyújtózza, előre lesve. Már csak azért is mutattam, hogy lesve lopódom, hogy őt lássam mit csinál.

Am a mit a mezőn produkált, az elvégre mind csak hétköznapi dolog lehetett. Kivált olyan vadász számára, a ki Britthez szokott volt azelőtt. Hanem az erdőben, ott már egészen «ő» volt, a saját külön lenyélve.

Nagyon szerettem az erdei lesekét. Csudás hangulatok tömege járt azokkal. Az erdő mindig érdekes, mindig új. Mindig remélhet ott az ember valami meglepőt. A krasznabélteki erdő és a dobriai erdő (együtt) sokszor látott minket kettőnkét csöndes alkonyatokon. Nem is a vadászatért, nem is valami vadért, csak az isteni alkonyatokért bujtam néha ezeket az erdőket. Késő délután lehevertem valamelyik hallgatag nyíláson s néztem az eget, a felhőt, a túlsó domboldalt; hallgattam a madárszót,

A Kereszt-téren.

A közúti vasút hárshegyi pályáján.

TÉLISPORT BUDÁN.

a surranás neszt, a bogárzúgást, meg a fák sóhajtozását. Isteni gyönyörűségem volt ilyenkor.

Egyszer, a mint így fekszem, a kis Blitz (mindig mellettem), óvatosan megmozdul s lopva felemeli egy kicsit a fejét, úgy néz mögém. A szeme merőn villogott, az egész finom kis állat remegtt.

Mi lehet itt?... mert bizonyos, hogy lát valamit, a mit én nem láthatok. És ő ezt tudja, azért ilyen óvatos. Rám pislog, meg megint arra néz, remeg, mint a kocsonya. Mintha azt mondta volna: most aztán ne mozogjunk! De biz, én mozdultam; hirtelen, nagy fiatalágom rugalmasságával fordultam oldalt, a puskámmal a kezemben, mindenre készen. Azt tudhattam, hogy az a valami nem várja sokáig a meglepetés folytatását. Csakugyan meglátok egy rókat mögöttem vagy ötven lépésnyire, a mint a sűrűből kijövet felénk neszel. De már ugrott is vissza.

A puskám eldörrent; inkább csak szelesen, semmint tudatos biztossággal. A kis Blitz abban a pillanatban nem várt intést, nem várt parancsot, hanem felpattant, s vakon neki a róka hull helyének, onnan pedig be a bozótosba, mint a bolond.

Kisvártatva hallom ám, hogy vesztettül morog, marakodik, fojtogat. Olyan hangokat adott, mint a gurgulyázó-bugyorékoló forró víz az üstben. Ódasietek, hát a rókának már vége. De a kis Blitz azért csak gyomrozza, hogy szinte fuladozik. Alig bírtam a szájából kivenni. A fűret utálta; a rókát meg nem akarta elereszteni. Még otthon is morgott, kapkodott, olyan dührohama volt.

De látam én egy másik dührohámát, a melyet sohasem felejték el. Volt a háznál néhány erős

kuvasz is; igazi házörzők. Egyszer az egyik — volt legalább is mégegyszer akkora, mint a kis Blitz, belemert kóstolni az én kis vizslám táljába. Már mondtam, hogy nagyon arisztokrata-hajlamú volt a kis Blitz, utálta a «parasztot», nem közösködött vele sehogysem. Akkor is egy szempillantás alatt nekiugrott a nagy kuvasznak, az viszont öneki. Asszonyok voltak mind a ketten. El lehet képzelni azt az összekapaskodást. Azt hittem, vége a kutyámnak. Ordítva hívtam; kergettem volna róla a másikat. Nem lehetett. Fogták egymást. De csak a kuvasz vonított, a hogy a torkán kifért. A kis Blitz csak hörgött és mart. Mart, mint a vipera. Mire lebírtuk őket szedni egymásról, Blitznek két foga tört bele a kuvaszba, a mely majdhogy bele nem pusztult a seibe. A kis Blitz pedig napokig lázas beteg volt ezután a dührohama után. De kiheverte.

Egyszer csudálatos tünetek kezdtek mutatkozni rajta. Elkezdett domborodni s az emlő megdagadtak, meglettek. Vazkot készített magának s beletelepedett. Ha rajtam kívül más valaki közeledett hozzá, morgott, kapkodott. Én aztán megállapítottam, hogy még nincs alatta kölyök, de vártuk, hogy lesz. Pedig nem értettük a dolgot, mert nem adtuk volt férjhez. S az én kis Blitzem így töltött nyolc vagy tíz napot, ezután az emlőből elapadt a tej és lassankint megint rendes, okos kis vizsla lett belőle. Szó sem volt arról, hogy megkölykezék. Az eszünk is megállott. Akkor még nem tudtuk, a mit a tudomány ma már megállapított, hogy a kutya is lehet hisztériás és ebben az állapotában terhesnek képzeli magát; erős hite pedig a m gfelelő tüneteket idézi elő rajta. Az én kis

vizsla-princesszem is így járt. Átélté az anyaság izgalmait ok nélkül. Igazi hisztériás asszony volt.

Egyetlen egyszer vertem meg, azt is megbántam. Valami sebzett nyúl után vetette volt magát egy bokros helyen, pedig nem szokta az életét. De a nyúl ott bakfityelt előtte s ettől vérszemét kapott. Aztán az történt, hogy miközben a beteg nyulat kergette, felugrott előle egy másik egészséges, mire ő, nagy hevületében az után kezdett iramodni. Persze, hogy nem fogta meg. De ezalatt a sebzett is eltűnt.

Ekkor elpáhoztam. Először s utóljára. A kis Blitz elmaradt tőlem és a mikor hívtam, sehoh sem volt.

Fűtyöltem, hívtam, kurjogattam neki, (ezt sem szoktam azelőtt, igaz, hogy nem is volt rá szükség), Blitz nem jelentkezett. Tífű tettem érte az egész bozótost. Sehoh sem volt. Már hazamentem volna, de a kutyámat csak nem hagyhattam el magamtól. Újra meg újra beszélgeltem a környéket, folyvást híva Blitzzet. Semmi életjel róla.

Igazán bántott a dolog. Aggódtam is, sajnáltam a kutyámat. Hogy számolok be vele otthon?

A mint elkeveredve hívogatom, véletlenül egy félreeső galagonya felé pillantok s látok alatta valami feketét. Alig harmincz lépésnyire tőlem ott lapult Blitz, nesz nélkül.

A mikor odamentem, elfordult tőlem. Hívtam, nem jött. Rám sem nézett. Nem ősmert. Nem akart tudni rólam.

Bántani már nem mertem, nem is akartam volna. Próbát tettem vele. Mintha én sem bántam már, akármit csinál is, elindultam az utamra, hazafelé. Hisz, most már tudtam, hol van.

Óvatosan figyeltem, félre pislogva lestem hátra. Láttam hogy vagy ötven lépésnyire jön utánam, lassan.

No, már kibékült, gondoltam. Megfordulok s hívom, nyájasan, kedveskedve.

Blitz elfordul; tökéletesen hátat fordít, ezután lefekszik s nem mozdul.

Szépen vagyunk. Eszerint nem bocsátott meg. Menjünk csak tovább, óvatosan.

Blitz megvárja, a míg jó tempóban nem lépegetek; akkor elkezd kullogni utánam ő is; de az ötven lépésnyi távolságból nem enged. Ha megfordulok, megáll. Ha szólok hozzá, lefekszik.

No, ha így vagyunk, akkor gyerünk. Nem néztem többet hátra. Hazamentem.

Tudtam, hogy így ő is velem jön «par distance». Otthon nem is kerestem magam, csak a szobaleányval néztem utána, hogy vajjon megjött-e.

Megjött, de kedvetlen volt, nem kellett neki a vacsora.

Aludjunk rá egyet. Szerettem volna meg-simogatni szegényt; de most már én is nehezteltem a konoksgá miatt. Ilyen asszonyosan haragtartónak mégsem hittem.

Még csak a szobámba sem érkezkedett be este, pedig ott volt a helye az ágyam alatt.

Jól van, azért sem hívtam.

De másnap a vadászvenvedély mégis csak felülkerekedett — bennem (nem ő benne) és felkészülve, puskával a vállamon, hívtam. No, gyerünk! Komm, her!

Nem mozdult. Elfordult.

— Ohó! mi az, Blitz? Was ist das? Komm' her!

Nem értette. Megsüketült. Rám sem hederített.

Mit nyujtsam hosszúra, — nem jött velem vadászni. Sem akkor, sem máskor, soha többet.

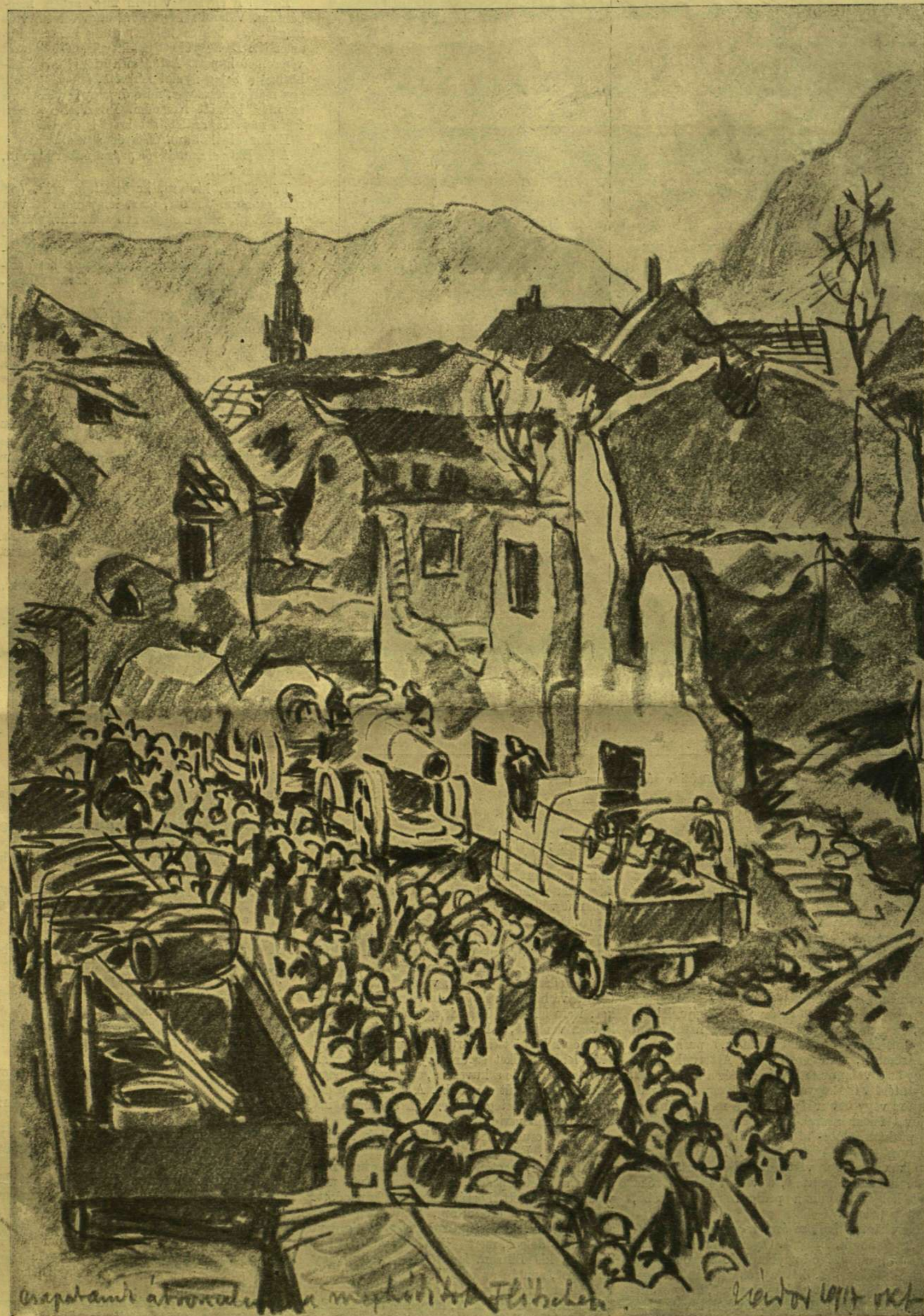
Akárki mással, de velem nem.

Az édesapámnak elmondtam az esetet. Jóízűt nevetett. Mulattat rajtam, hogy van kutyám és nincs kutyám. Blitz nem volt rábírható többet, hogy velem jöjjön.

Azzal váltam el tőle a vakáció végén, hogy a «viszontlátásra». Odaajándékoztuk egy erődeszégédnek; az meg tovább ajándékozta, nem tudom kinek.

Én ezután már nem is láttam többet a szeszélyes, haragtartó, hisztériás kis Blitzzet.

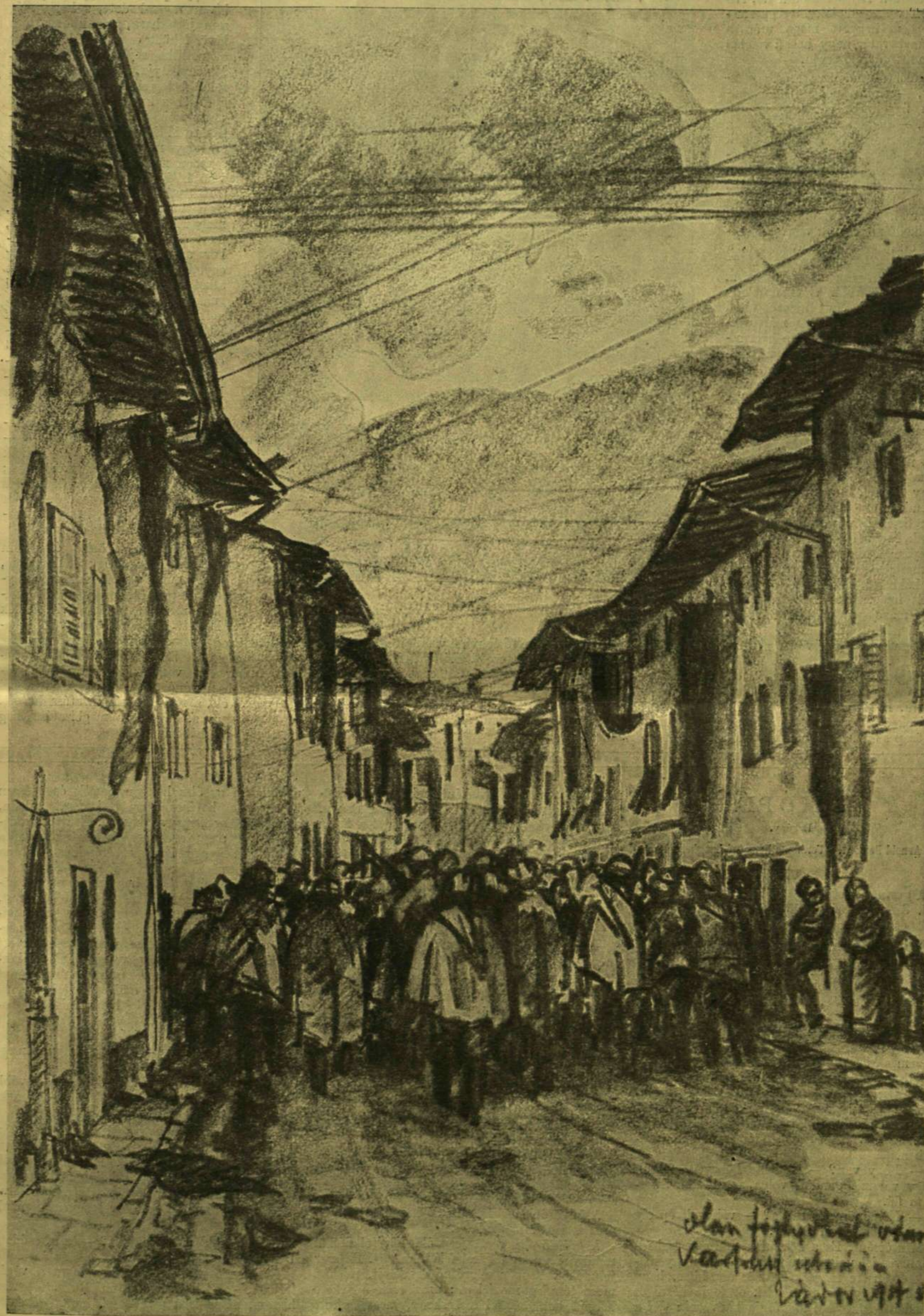
Csak most, hogy mindez így eszembe jut róla, tűnik elem formás kis alakja; de most is neheztelve fordul el tőlem.

Csapatunk átvonulása Flitschen. Zádor István rajza.

CSAPATAINK ÁTVONULÁSA FLITSCHEN.

Zádor István rajza.

Olasz foglyokat visznek karfereit egyik utcáján. Zádor István rajza.

OLASZ FOGLYOKAT VISZNEK KARFREIT EGYIK UTOZÁJÁN.

Zádor István rajza.

KOSSUTH LAJOS TIVADAR.

Kossuth Lajos második fia, Lajos Tivadar elhalálozott, gyermekét nem hagyott maga után, s elhúnytával a nagy hazafi véreből nem maradt élő senki.

Különös rendelkezése az a sorsnak, — a mit pedig nem méltatott figyelmére eddig a történelem, — hogy a nagy zsenik után nem maradnak hátra utódok. Fiaik vagy leányaik születnek még némely esetben, de unokáik már nem életképesek, s bennök a család kihal. És ez a szomorú végzet nemcsak a nagy államférfiakra, uralkodókra és hadvezérekre nehezedik, hanem a művészekre, a költőkre és tudósokra is. Nagy Sándor után nem marad gyermek, Julius Caesarnak sincs örököse; Augustusnak egy feslett életű züllött leánya van, de már unokái nem hagynak hátra gyermekeket. Napoleonnak egy fia születik — s meghal fiatalon. Mózesnek és Mahometnek nem volt fia, Plato gyermekeket nem hagyott maga után, se Kant, se Schoppenhauer, Rafael, Michelangelo és Leonardo da Vinci ép úgy nem hagytak magok után utódokat, mint Shakespeare, Byron vagy Dante. S a mi magyar jelesünk is osztoznak ebben a sorsban. Szent Istvánnak, Szent Lászlónak, Nagy Lajosnak és Hunyady Mátyásnak nincsenek unokái. Vörösmarty és Arany családja is unokákban kihal, Petőfi a fiában.

Es íme, most Kossuth utolsó leszármazója is unokák hátrahagyása nélkül elhalálozott.

Kossuth Lajos Tivadar nem volt közönséges tehetség. Azok, a kik apja mértékével mérték, igazságtalanok voltak hozzá, ezt a mértéket nem űtötte meg, de nem is volt szabad rá alkalmazni. Mert az kivételes mérték, melyet csak óriások űthetnek meg. De nagyon fölötté állott a közepes tehetségű emberek átlagán. Mint mér-

KOSSUTH LAJOS TIVADAR.

nők, mint hídepítő és mint vasúti igazgatója: az első közé tartozott. Külföldiek is kikérték és figyelembe vették a tanácsait, — olyanok, a kik nem az atya tanácsait honorálták, hanem a magok érdekeit nézték. Egy időben a legnagyobb olasz vasúttársaság élén állott, több, mint százezer alkalmazott volt keze alatt, s ezt

tést kapott egyszersmindenkora. Ezt egy olasz vállalatba fektette be, a mely vállalat megbukott. Akkor egy vasgyári igazgatóságába választották be milánói jó emberei. Azóta abból a kevésből élt, a mit ez a megbízatása hozott. Az sem bizony s, hogy ez a megbízatása meg nem szűnt-e a háború alatt.

a tisztet egész addig töltötte be, míg nyugalmába nem vonult.

Atya politikai hagyományához híven ragaszkodott, s hogy még sem jött haza, annak oka rajta kívül feküdt és nem abban, hogy a politika zajától idegenkedett. Midőn bátyja, Ferencz egy időben sokat betegeskedett s teljes felépüléséhez kevés volt a remény, e sorok írója leutazott Lajos Tivadarhoz Milánóba s ekkor mondotta el, hogy miért kell neki Olaszországban maradnia. Olaszország kiváló hálára kötelezte maga iránt a Kossuth fiait. Mikor Tisza Kálmán meghozta azt a törvényt, mely Kossuth Lajost szíven érte, mert örökös száműzötté tette, akkor az olasz országgyűlés egy egyetlen szakaszából álló törvényt alkotott, mely olasz polgárral ruházta fel Kossuth két fiát, a nélkül, hogy azok kényt lennek lettek volna magyar polgárgokrol lemondani. Oly kitüntetés volt ez, a mely a nagy nemében egyedül. S mikor Kossuth Lajos meghalt, audienciára rendelte fiait az olasz király. Figyelmeztette őket rá, hogy mivel tartoznak Olaszországnak. Az ellen — úgymond — nincs kifogása, hogy az egyikök haza költözzék Magyarországra; de elvárja, hogy a másik azontúl is Olaszországban marad. Lajos Tivadar megígérte, hogy ott marad, — s beváltotta a szavát.

A háború kitörése óta nem jött felőle hír. Úgy kell lennie, hogy szűkös viszonyok között folytattak napjai. Mikor nyugdíjba kellett mennie, rendes évi járulék helyett ötvenezer lira végkielégítést kapott egyszersmindenkora. Ezt egy olasz vállalatba fektette be, a mely vállalat megbukott. Akkor egy vasgyári igazgatóságába választották be milánói jó emberei. Azóta abból a kevésből élt, a mit ez a megbízatása hozott. Az sem bizony s, hogy ez a megbízatása meg nem szűnt-e a háború alatt.

A KÓPÉ.

Regény. (Folytatás.)

Ira Arnold Bennett. — Fordította Németné Langheim Irma.

VI.

A grófnő késett; valami baj történt a lovakkal. Szerencsére a gróf egész nap Bursleyben volt és a Konzervatív Klubban öltözködött; és őlordsága elrendelte, hogy csak kezdjék meg programm szerint a táncot. Denry megtudta mindezt, alighogy az urak öltözőjéből ragyogón kilépett a széles folyosóra, a mely a városháza földszintjének egyik oldalrészét a másikkal összeköti. A folyosón sok tekintélyes városi polgár beszélgetett: a számtalan tagból álló Swetnam-familia, a Stamvayk, a nagy Etebes, Fearmes és a többiek. Természetesen mindezek úgy ismerték Denryt, mint Duncalf gyorsíróját és a flanel-mosnófiát; de a fehér glazé-keztű egyformasága bizonyos demokraciát teremt és Shillitoe öltönyeiben több stílus volt, mint az Ötváros bármely más szabójának művében.

— Hogy van? — kérdezte Denryt a nélkül, hogy valamit gondolt volna, az idősebb Swetnam fiú.

— Köszönöm, és maga? — válaszolt ép oly nemtörődomséggel Denry.

Megtörtént. Ez a köszöntés mintegy szabadkőműves-jel volt, a mi után bárkivel egyenlőnek érezhette magát. Először azt hitte, hogy mind a négy száz szem csak őt fogja nézni és minden tekintetből azt fogja kiolvasni: «Ez a fiú ma visel először estélyi öltönyt és az sincs még kifutva. Pedig nem így volt. A minék egyszerűen az volt az oka: a városházának minden látogatója a szíve mélyén maga magát igyekezett meggyőzni arról, hogy hét óra után

még sohasem járt másként, mint estély-öltözékben. Azt is örömmel állapította meg Denry, hogy míg sok középkorú és jelentéktelen férfiú vörös vagy fehér selyemzsebkendőt hordott a mellénye kivágásában, addig az előkelő ifjak, mint Fearmes Károly, a Swetnam-fiúk, Etebes Harold zsebkendő nélkül zsebkendőkkel — az előkelőség pártján állott.

Felment a kettős lépcsőn (a mely fehér és halovány aranyzöveggel volt kidíszítve) és belépett a nagyterembe. A zenekar a vörössel bevont emelvényen ült és a vendégek várakozásteljesen sétáltak fel és alá. A falakat virágok díszítették. Denryt áthatotta a nagyszerű látvány és valamely még csak halvány vágy támadt benne: szeretett volna maga is igazán nagyszerű lenni. Saját nagyszerűségéről álmodozott, de az álmon áttört a cipőkefék képe, mint a hogy fekete sár áttört a fehér havon. Álmodozása közben kereste Earp Ruthot, de az láthatatlan maradt. Lassan-lassan tehát újra lement. Teljesen belelélt már magát abba a tudatba, hogy a hét hat estéjén nem csinál egyebet, mint kellőképp feltöltözve monumentális lépcsőn járják le és fel. Elhatározta magában, hogy ép oly rátartó lesz, mint bárki más.

A folyosón mozgás támadt és a legrátartibb arez is izgalmat árukt el.

A grófnő érkezését jelezték. Kivétel nélkül mindenki a nagy feljárt felé tolongott. Hatszor jelezték volt már a grófnő érkezését, mielőtt most tényleg megjelent; azaz csak a fekete kocsija bukkant fel a keskeny, megvilágított utcán, mint valami magikus látomány. A városi tanácsosok fogadták — és meg kell vallani — minden izlés híján. Úgy látszott, mintha félnének, hogy most hagyta el a betegágyat és megkaphatná tőle az influenzát. A grófnő egészen

ugyanazon az éles hangon beszélt és egészen ugyanaz a hatásos mosoly játszott ajkain, mint a mikor Denryvel beszélt. És itt is csodákat művelt; a tanácsosok olvadoztak, mint a só a jégen. Hangos bocsánatkérések és az utána nyomuló tanácsosok között felért a lépcsőn és eltűnt. Denry úgy látta, hogy mindenkinek köszönt, csak neki nem. De mégis csak fellélegzett, hogy a grófnő nem vette észre. Nem tudta, mihez fogjon és ide-oda oldagott, miközben meglátott valami hosszú, sárga kabátba bujtatott élő lényt, a ki magas, pávatollas kalapot hordott a fején. Ez az élő lény női prémpönyt tartott a kezében. Szemük összetalálkozott. Denrynek hirtelen kellett határoznia. És határozott.

— Szervusz Jock — kiáltotta.
— Szervusz Denry — felelt az nagyon meghatott hangon.

— Mi történt? — kérdezősködött tovább barátságosan Denry. Mire Jock elmesélte neki a grófnő lovának neveléses balesetét.

Ezután Denry újra felfelé igyekezett és a lépcsőn a lefelé tartó Earp Ruthal találkozott. Ruth tiszta fehérben volt. Eltekintve attól, hogy semmi sem fényelt a hajában és vonásai közönségesebbek voltak, magatartása után ítélve kissé távolabbról, a grófnővel egyenrangúnak látszott.

— Mi lesz a valezerünkkel? — tudakozódott Denry.

— A valezerünkkel már majdnem a végét járják — felelte sértődötten Ruth. — Azt hiszem, maga is a grófnőt bámulta azalatt, mint a többiek.

— Igazán röstellem, — válaszolta Denry — nem tudtam, hogy a valezer...

— Miért nem nézte meg jobban a táncrendjét?

— Táncrendemet? Mert nincs — válaszolta naívu.

Elfelejtett táncrendet venni! Oh, ő senki! ő barbár!

— Vigyázzon máskor jobban — oktatta őt ki a leány élesen, talán kissé túlélesen a tánczantánító szerepében.

— Nem fejezhetnék legalább együtt be a valezert — huzakodott elő Denry elszontyolodva.

— Nem — felelte Ruth; ezzel faképnél hagyta és egyedül folytatta útját.

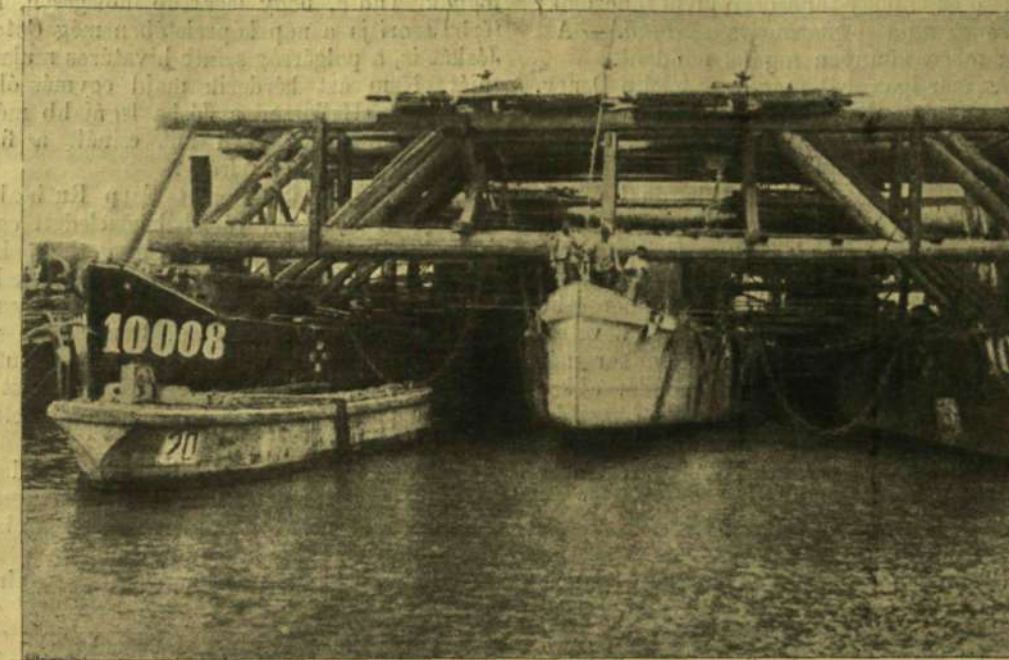
Meg volt sértve. Denry szeretett volna a helyzetnek megfelelő és előkelő ruházatához illőt mondani, de nem jutott eszébe semmi. Különben is a másik perczben már hallotta, a mint a leányt a legkedélyesebb hangon üdvözlöi valamelyik férfismerőst.

Bizony, bizony! Pedig ha Denry nem követi el érte azt a csunya vételt, semmikép sem lehetett volna itt a táncznál!

Denry most már hamarosan tánczrendet szerzett és félelemtelő összeszoruló szívvel tánczra kért fel számos ifjú és középkorú hölgyet. Olyanokat, a kiket látásból és névleg ismert. (Ruth tanította arra is, hogy kell ilyenkor viselkedni.) De egyiküknek sem volt már szabad táncza. A legtöbben úgy néztek rá, hogy tekintetükből kiolvashatta: «Milyen csási lehet maga, barátom, ha azt hiszi, hogy az én tánczrendem nem telik meg egy szempillantás alatt.

E kudarcok után azok közé vegyült, a kik megvetve a tánczot, a főbejárat körül csoportosultak. Ezek között állott Etebes Harold is, az Ötváros legzadagabb gyárosa. És Shillitoe is, Denry csunya bűnének másik okozója. A csoport hallgatag, kritikus és igen cinikus volt.

Ez a csoport vette észre, hogy a grófnő nem tánczol. A gróf tánczolt (meg kell-e jegyeznünk, hogy Cortey Józsefnéval, az alpolgármester második feleségével?), de a grófnő, mosolyogva, még mindig a tanácsosok körében állt. Lehet, hogy csak lélegzethez akart jutni, de az is lehet, hogy senki sem merte tánczra kérni. Akárhogy is volt, úgy látszott, hogy a tánczosok homokbuczkáján megfeneklett. Igen bölcsen, az ő Sveyd Hall-i magántársaságából nem hozott

AZ ELSÜLYEDT «INN» MONITOR KIEMELÉSE CISANINÁL, ROMÁNIÁBAN.

senkit magával, mert a magántársaság a városi bálban okvetlenül korlátot vont volna az előkelőség és a nép között, a grófnő pedig a népelethez kért részt.

— Miért nem kéri senki tánczra a grófnőt azok közül a bambák közül? — tört ki végre Denryből a méltatlankodás. Eddig még egy kukkot sem szölt volt e csoportban, de most szükségét érezte a beszédnek, hogy a többiekkel egyenlőnek lássék.

— No hát menjen maga, kérje tánczra, szabad a vásár — ajánlotta Shillitoe.

— Fogadásból megtenném, miért ne! — válaszolt Denry.

Etebes ránézett; úgy látszik, bosszantotta, hogy Denry is vele egy csoportban áll és elhatározta, hogy megszegyení:

— Hát én fogadok magával egy ötösen,

hogy nem teszi! — vetette oda megvetőleg.
— Tartom a fogadást — felelte hirtelen Denry és épen oly hirtelen el is sietett.

VII.

«Nem ehett meg, nem falhat fel!»

Ezzel biztatta magát, a mint a parketten tovább haladt. Az emberek szinte utat engedtek neki, mint ha kitalálták volna hihetetlen szándékát. Hogyha nem indult volna meg rögtön, azaz, ha lábai maguktól egyszerre csak nem indultak volna el, sohasem is indult volna el és — nem lévén pénze — bizony száználmas figurát mutatott volna a csoportjában. De elindult és mint golyót a lejtőn, nem lehetett többé megállítani. Életének legválságosabb perczében feltámadt benne valami, a mi nem volt ő maga, valami, a mi sokkal hatalmasabb volt nála és ez a titkos erő kényszerítette őt a cselekvésre.

Pillanatnak tűnt csak az idő, míg odaért a grófnőhöz, a ki mögött épen Duncalf, a főnöke állott. Ő Denry előzőleg nem vette volt észre és most nagyon röstelne, mert sohasem említette előtte, hogy ő is eljön a bálba. Félt ettől a találkozástól.

— Szabad kérem a tánczot? — szölt esetenül, merészen és mosolyogva. Semmi szertartásos megszólítás! Semmi említése a «megtiszteltetésnek» vagy a «leköszöntésnek». Semmi nyoma annak a formulának, a mire Ruth tanította. E nagy pillanatban mind e banalitást elfelejtette! Magában pedig ezalatt azt mondta: «Megnyertem a fogadást, Etebes!»

A honorariroknak leestett az álluk a meglepetésből. Duncalf visszahőkölt.

— Már majdnem vége a táncznak, nem? — válaszolta a grófnő még mindig ugyanazzal a hatásos pályázó mosolyával. Nem ismerte meg Denryt, a ki öltönyéről ítélve külügyminisztériumi attasé is lehetett volna.

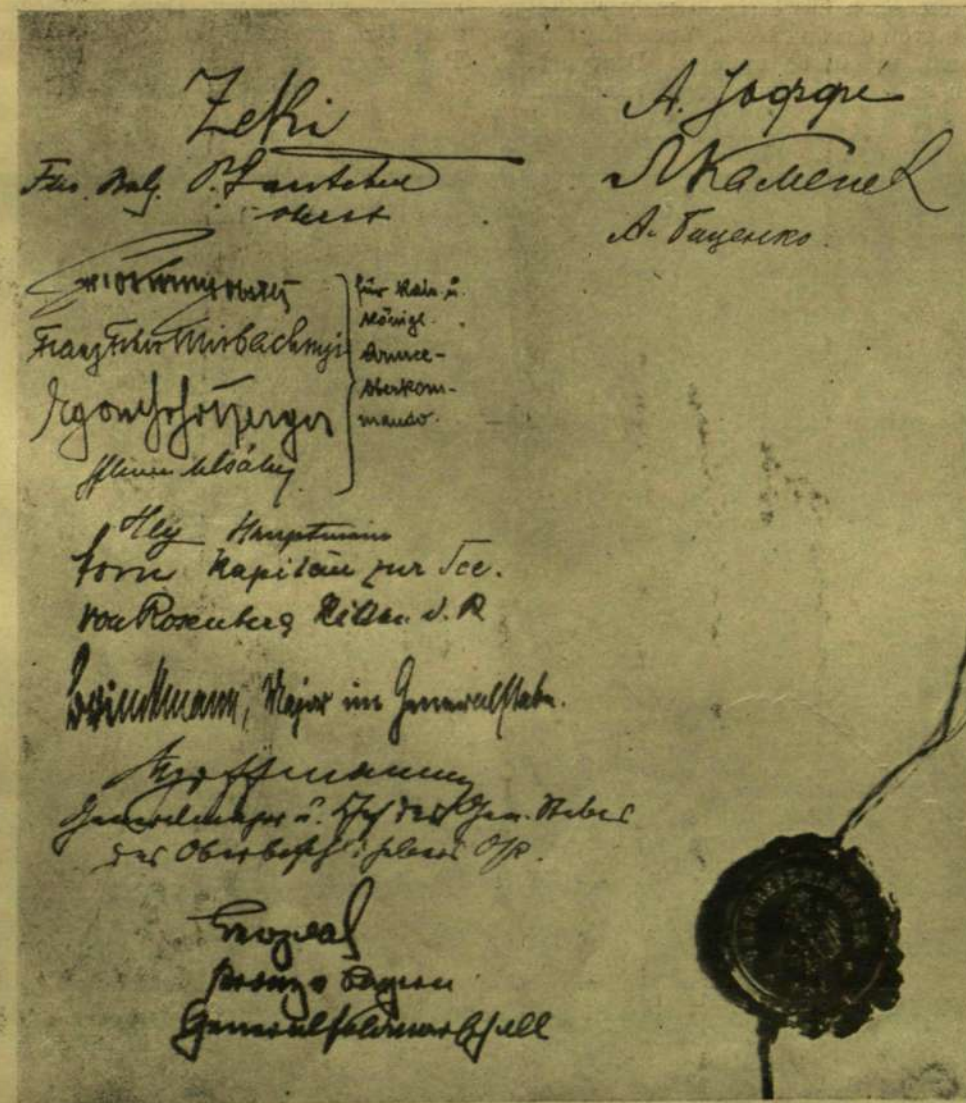
— Az mit sem tesz — mondta Denry.
A grófnő beleegyezőleg bólintott és a csodás jelenség Denry karjaiban siklott tovább. A grófnőnek ez este mindenivel egyaránt udvariasnak kellett lennie, ez volt a szerepe. Nem kezdhetett tehát visszautasítással. Mert az első visszautasítás után nem közeledhetett volna a többi se. Azonkívül fiatal volt és imádta a tánczot.

Igy lejtettek együtt és Bursley lovagjainak virága irigykedve bámulta őket. A grófnő karjáról lefogó legyezője Denry öltönyét csapkodta, a mi annyira megzavarta, hogy elfelejtett vigyázni a lábaira. Úgyesen két szabad ujj közé fogta tehát a legyezőt. Ezután minden a legjobb rendben ment. És a táncz befejeződött, épen akkor, a mikor Denry érezni kezdte annak a hihetetlen ténynek a varázsát, hogy ő karjaiban tartja a grófnőt.

A grófnő hamar észrevette, hogy fiatal fiúval van dolga.

— Igen jól tánczol — mondta anyáskodva, de nem épen anyai mosollyal.

— Azt hiszi? — bólintott Denry. És valami

készítette, hogy hozzá tegye: «Pedig elhiszi-e, ez az első eset, hogy tánczórán kívül tánczolok?»
 — Ne mondja — mormogta a grófnő. — Azt hiszem maga könnyen fog fel mindent.
 — Az már igaz, hát maga? — felelte Denry.
 Nem tudni, a hang-e, vagy maga a kérdés mulattatta-e oly végtelenül a grófnőt. De azt mikor Denry meghajolt előtte (a mint azt Ru'hól tanulta). Maga sem tudta, miért nevet a grófnő, tehát felételezte, hogy humorosabb volt, mint képzelte. Mindenesetre ő is nevetett és nevetve váltak el egymástól. A mikor már körülbelül tíz lépést tett E'ebes felé, akkor vette csak észre, hogy valamit szorongat a kezében. A grófnő légyzöje volt. Lekapcsolódott valahogy a légyzéről. Gondosan zsebre rakta.

VIII.

— Ugyan kérem, éppen olyan, mintha más asszonyjal járnám — felelte Shillitoe kérdésére. És ez volt a legkevesebb, a mit válaszolt. És helyében bármely más fiatal ember ugyanazt vagy hasonlót felelt volna.
 — Min nevetett a grófnő — kérdezte valaki.
 — Ah! — replikázott találóan Denry — szeretné tudni?
 — Maga már itt van! — mondta E'ebes és hanyag, plutokratikus mozdulattal átnyújtotta neki a nyert öt fontot.
 Denry csendes fejbólintással vette át a pénzt. Némi tekintetben bámulatos éleslátással bírt és leolvasta a nagyképu ifjak arcáról, hogy e néhány perc alatt a számukra a senkiből valakivé lett. Nagy emberré vált. Nem is fogta fel egyszerre, milyen nagygyá, milyen híressé. De eleget látott a szemükben; szíve hevesebben dobogott és agyában felébredtek azok a nagyra-törő képzetek, a mik néhanapján máskor is kínozták. Othagyta a csoportot; mozogni akart és szüksége volt arra a lelki egyedülletre, a melyet akkor élvezhetünk, ha egyedül bolyongunk erősen nyüzsgő tömeg között. Szemébe tűnt most már, hogy a grófnő egy városi tanácsossal tánczol, a ki — hihetetlen feledékenység — elfelejtett keztyűt húzni. Ó, Denry, vájta az utat, melyen most a többiek kényelmesen haladhattak. Ő tánczolt elsőnek a grófnővel, ő várakozta arcára azt az elragadó derűt, a mi még akkor is ott ragyogott, mikor a tanácsosok közé visszavezette. Ismerete Bursleyt és

őszitonszerűleg érezte, hogy az esetről beszélni fognak. Tudta, hogy legalább időlegesen, hát-terbe szorítja a nép képzeletében még Coterty Jóska is, a polgárság szinte hivatásos mulattatóját. Nem azt kérdezik majd egymástól az emberek: «Hallottad a Jóska legújabb mókáját?» hanem «Hallottad mit csinált a fiatal Machin, Duncalf-gyorsírója?»
 Sétája közben találkozott Earp Ru'htal is, a ki éppen ellenkező irányból közeledett egyik tanítványával, egy fiatal leánnyal, a kiől Denry csak annyit tudott, hogy Nellynek hívják és ez az első bálja. Gyerekes, kis leány volt várakozásteljes arcocskával. Denry nem volt tisztában magával, vajjon észrevegye-e Ruthot vagy kerülje el? Ru'h eldöntötte a kérdést azáltal, hogy rámosolygott és így nem lehetett őt észre nem venni.
 — Akarja jóvá tenni a hibáját? — kérdezte. Sériódított és tartózkodóan akart ez hangzani, de Denry most már tudta, hogy ez csak játék. — Vagy talán már tele is a tánczrendje?
 — Dehogy, igazán örömmel engesztelném ki — felelte egyszerűen.
 — Már azt hittem, nem is akar velünk, egyszerű emberekkel tánczolni, miután a grófnővel tánczolt — folytatta Ruth bizonyos büszke és keserű góggal.
 — Ne mondjon ilyet — és most ő játszott a sértettet.
 — Jó, hát megkaphatja a szupé-tánczot.
 Odanyújtotta a tánczrendjét és Denry bele akarta írni a nevét.
 — De itt már más név áll — mondta. — Azt hiszem valami Herbert.
 Ru'h egyszerűen kitérte a nevet.
 — És miért nem kéri Nellyt tánczra — tette hozzá.
 Nelly elpirult. Ezt Denry úgy értelmezte, hogy a tisztelet, vele, a kiváló nagy férfival tánczolhatni, felülmulata a leánya szerény várakozását.
 — Kaphatom talán a következő tánczot? — kérdezte.
 — Oh hogyne — suttozta Nelly.
 — Ez azonban polka — óvta Ru'h. — És maga nem nagyon jól tánczol polkát. No majd Nelly átsegíti!
 Nelly ézstösen felkaczagott. A naiv gyerek azt hitte, hogy Ru'h tréfál. Egész viselkedése, nagy öröme és a büszkeség, a mely eltöltötte, hogy ő a grófnő után elsőnek tánczolhat a nagy Machinnal, új tükröt mutatott Denrynek, a melyben az ő kiváló fontosságát szemlélhette.

A vacsoránál, a mely a Chelli grófok családi hagyományainak megfelelően fényes volt, (bár csak a rendőrbírótság termében tálaltak és állva kellett az ételt elfogyasztani) Ruth elmesélte neki az est pletykáit; többek között azt is, hogy a grófnőt több fiatal ember kérte meg tánczra, de visszautasításban részesültek, Ru'h szerint azért, mert a tanácsosok és egyéb honorátoriok neve teljesen elpette a grófnő tánczrendjét. Ertésére akarta adni Denrynek, hogy a grófnő tartogat az ő Denry, számára, második tánczot is. De a mikor nyíltan megkérdezte, tánczra szándékozik-e másodszor is kérni a grófnőt, Denry határozottan nem felelt. Tudta, mikor kell valamit abbahagyni és ez a tudomány többet ér a geografiánál. A vacsora volt különben Denry diadalának időpontja, a leg-elsőbbekbe is szóba elegyedtek vele. És bájos lények elbűvölően és titokzatosan adták tudatára, hogy a tánczrendjük még sincs oly teljesen kitöltve, mint azt két órával előbb fitogtatták.
 — Mesélje el nekünk, min nevetett a grófnő — kérdezték legalább is harminczan. És ő mindenkinek azt felelte, hogy ezt nem mondja meg. Egy leány, a ki tánczolt volt Stanwayvel, a ki viszont a grófnővel tánczolt, elmondta, hogy Stanway mesélte neki, a grófnő sem mondja meg, mit nevetett. Megint úgyabb bizonyíték, hogy kizárólag csak róla beszéltek.
 Az ünnepség vége felé híre járt, hogy a grófnő elvesztette a legyezőjét. A hír eljutott Denry-hez is, de ő hallgatott. A mikor azonban mindennek vége volt és a grófnő távozott, utána rohant és éppen akkor érte utól, mikor kocsiába akart szállani.
 — Éppen most találtam meg a legyezőt — mondá, a tisztelgők tömegén keresztül törtetve.
 — Igazán nagyon köszönöm — felelte a grófnő. A gróf is megköszönte Denrynek. És a grófnő még kihajolt a kocsiból és szokott mosolyával, pajkosan megkérdezte:
 — Maga könnyen fog fel mindent ugye?
 És mindkettőn, a grófnő is, Denry is, ellenállhatatlanul felkaczagtak és a bursleyi társaság oszlopai újabb titokzatonosságban törhették a fejüket.
 Denry, mikor a lovak elindultak, intett Jacknak. Az visszaintett neki.
 A mindenki által irigyelt Denry hazament erősen gondolkodott. Egy csapásra több pénzt szerzett, mint a mit Duncalfnál egy hónap alatt kereshetett. Kimondhatatlan boldog volt. Pedig még nagy zavarok vártak rá.
 (Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

En és a nagyvilág. Köpecsi Boós Deák Albert, bár nem szerepel az irodalmi közfoglalomban, nekünk régi ismerőstünk. Jó másfél évtizede, hogy egy nagy terjedelmű verses regénye, A szendi Robinson, figyelmet keltett olyan helyeken, a hol a vers iránt komolyabban is érdeklődnek. A maga nemében figyelemre méltó munka volt ez, körülbelül utolsó jelentékeny terméke annak a byroni műformának, a melynek irodalmunk a Bolond Istók-ot és a Délbábok hőse-t köszönheti: erősen lírai természetű, művelt és fölényes egyéniség próbálta benne megállapítani a világhoz való viszonyát. Azóta a könyv szerzője alig foglalkoztatja az olvasót, de mint most En és a nagyvilág című verses könyvből látszik, folyton és meg-híttén társalkodott a műszakkal. A közéletnek egy más, a költészetből vajmi távolesó terén, az ügyvédi pályán jelentékeny pozícióban munkálkodik Kolozsváron, e szép város társadalmi életében derék szerepet játszik. Erős polgári elfoglaltsága mellett csak lelke ünnepnapjain közeledett a költészethez, mint a boldog házasságban élő derék polgár ember a feleségéhez, a kihez napi munkájának elvégezte után tér meg egy meleg jó szóra, a világ elől elrejtett gondolatait, és érzelmeit bizalmas közlésére, bánatait elpanaszolására s egy-egy enyhe ölelésre. Az ilyen embernek a költészet felírásul, a mindennap gondjából való kiemelkedés, nemesebb és tisztább levegőbe való kirándulás az élet fáradalmaiból és sivárságaiból, — de nem az élet földolga, egyedüli lényeges célja, a minék fel kell áldozni mindent, még életének nyugalma, egyenletességét és mindenteljesen olyan kellemetességét, a mely önként kínálkozik a társadalomban jól elhelyezkedő embernek. A költészet pedig, a mely ebből az életberendezésből keletkezik, inkább egy literary gentleman képét mutatja. Nincsenek meg benne azok a küzdelmek, a melyeket meg kell vívnia önmagával, a világgal, a a kifejezés akadályai, a forma titkaival annak, a ki élete főcéljává önmagának költői újjáalkotását tűzte ki. Erős lírai megindulás, élmés, színes kifejezés, technikai készség lehet az ilyen ünnep-napi költészet, de vajmi ritkán az a belső, melyből feltörő megszólalás, a mely a lélek öntudatlan sötétségeiből hoz napfényre csakis versben kifejezhető titkokat, a mely magából újra teremti a világot s azt mint saját tulajdonát rögzíti szem elé s a mely az egészen sajátjából való gondolatvilághoz sajátjából való nyelvi és technikai for-

mait teremti meg a kifejezésnek. Inkább a tudat felszínén vagy közvetlenül felszín alatt mozgó képekkel dolgozik s szívesen felkapja a tradícióban készen kapott formákat s beleilleszkedik a költészet már meglévő hangneimbe. Deák Albert költészete is ezt a típust mutatja. Kétségtelen költői tehetség, a mely nyilvánvalóan fölülte áll saját produkciójának, határozott egyéniség, a mely nehezen és nem teljesen illeszkedik bele azokba az adott és nem önmagából alakított formákba, a melyeket használ. Erős líra, némi romantikus színezettel, néha átmelegítve a konvencionális szólam és kép-kincsét. Síma és művelt technika, a mely azonban inkább tanulmány és gyakorlat eredménye, mint belső forrás. Az a sajátos tapasztalatunk van könyvével, hogy együttvéve, az összehatása jelentékenyebb, mint az egyes versek. Míg a versek legtöbbször egyenként bizonyos erős hatásokat érünk ki (Byron, Heine, Petőfi, Arany), a könyv egészen véve mégis önálló egyéniséget mutat, a kinek megvan a külön szemlélete a világról, egyénien reagál az élet jelenségeire, — csak a poétikája nem originális, önmagából merített. Ez az egyéniség, a mely inkább a könyv mögött, mint belőle világlik, egy művelt, jó ízlésű, finom életformák iránt kifejtett hajlammal bíró magyar ember képét mutatja, a kiben erős líraiság dolgozik, meleg érzelmesség józan savoyivrel temperálva, erős kritikája van a világ látványival szemben s bizonyos a paradoxontól sem mindig irtózó filozófia, a mely nem tanulmány vagy okoskodás eredménye, hanem elmúlt érzelmi tapasztalatok kissé keserű ízű üledéke. A versek mintegy zenekíséretül adják egy az irodalmi élettől távol lefolyt életpályának: az 1882—1917 hosszú évkörében kelték s érdekesen mutatják egy mai magyar férfiember lelki életének fejlődését. Szerelmi versekkel kezdődik a könyv, erősen vágyakozó, a szeretett nőben a női ideál képét festő versekkel, a melyek egy lényegében boldog szerelmem történetét mondják el, aztán epikai kísérletek, erősen lírai színezettel és mindinkább meghiggadó élet-filozófiával, természeti hangulatok, melyeknek lírai frissesége átérzik a többnyire konvencionális kép-kincsen, a vége felé epigrammatikus villanások és mélyebbre törő filozófiai elmélkedések, a mulandóság képeivel való rezignált játék. A terjedelmes könyv Kolozsvárt jelent meg, a szerző kiadásában.
 A «Budapesti Szemle» januári számába Mallokovits Sándor kezd cikksorozatát Közgazdaságunk a háborúban és a háború után. Concha Győző egy elfeledett közjogászunkról. Szabó Béláról emlékezik

meg. Tolnai Vilmos Gertrudis királyné szerepét elemzi a Bánk bánban. Balogh Arthur a dualizmus fejlődéséről kezd cikksorozatát. Császár Elemér Scoutingh Gusztáv kritikái munkásságát méltatja. Schönherrovolléja. A véreb s Kosma Andor Faustfordításának egy részlete szípirodalmi olvasmányt nyújt. A Szemle rovat Rodinról ad nekrológot és színházi bírálatot több új magyar darabról. Az Ertesítő rovat könyvismertetési zárják be a füzet tartalmát. A Budapesti Szemlel Voinovich Géza szerkeszti s a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 24 korona, félévre 12 korona. Egyes szám ára 2 korona.
 A kalotaszegi «Írásos» varottás készítésének tanítására hasznos módszeres útmutatást adott ki — 20 színes képpel — Benke Bertalonné. A füzet elemi, ipar, polgári és felső leányiskolák, tanítókné-képzők részére készült, de amatőrök is igen jól használhatják. Ugyane szerző a «receptcsipke» tanításához is adott ki hasonló módszeres útmutatást. Mindkét füzet 2—2 koronáért kapható a szerzőnél (V. Váczi-út 146).
 A «Jó Pajtás», Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, január 18-iki számában Váradi Antal és Kelemen Andor írt verset. Zsoldos László elbeszélést, Benedek Elek folytatja Rókáné komámasszony Budapestben című pompás új állatregényét, Tábory Kornél elbeszélést írt, Avar Gyula mesék stb. Sok szép kép, a kis krónika rovat, tarka mese, a rejtélyek, szerkesztői izenetek, egészi ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona, egyes szám ára 32 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. IV. ker. Egyetem-u. 4.

A HÁBORÚ NAPJAI

Január 3. A nyugati harcztéren tüzérségi harcok és a tengerparton a németek eredményes vállalkozásai. A Champagneban francia előretörések megfiusultak. A többi harczterekről nem jelentenek nevezetesebb eseményt.
 Január 4. A nyugati harcztéren élénk tüzérségi harcok esaknem az egész arcvonalon. Yperntől keletre és a labasséai csatornától északra megfiusult angol előretörések.

FOGAK
 és teljes fogcsorok szájpatás nélkül, a gyökerek eltávolítása főlegesen. Szpecialista fog- és szájbetegségeknél.

FOG
 -tömések, arany fogkoronák és aranyhítek, tartós porcellán- és aranytömések, tíz évi jóállással.

Dr. HEGEDŰS JAKAB
 fogorvos, egyetemi orvosudor. Első főorvosi Fogorvosi Intézet, Budapest, VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

Húsz éves Magyar Könyvtár!
 1897 óta indult meg Magyarország legnépszerűbb füzetes vállalata, a Magyar Könyvtár. Huszadik évfolyama befejezését most azzal ünneplte meg, hogy közrebocsátotta az újabb magyar szépirodalom egyik legbecesebb remekművét.
 Molnár Ferenc A Pál-utcai fiúk című regényét (ára 1 K 20 f.), melyet a szokottnál jóval díszesebb képes borítékban adott a magyar közönség kezébe, meghálálni azt a szeretetet, melygel az a vállalatot megindulása évétől fogva kitüntette.
 A Magyar Könyvtár az új, huszonegyedik évfolyamban is az szerkeszti, a ki az első évben:
 Radó Antal, a kinek kiadói ízlése és lelkiismeretes gondosága főtenyezője volt a gyűjtemény ériái sikerének. — A Magyar Könyvtár Magyarország legolcsóbb gyűjteményes vállalata; egy-egy szám 40 fillér. Teljes lajstromot az eddigi mintegy 900 számról ingyen küldi meg bármely könyvkereskedés, vagy a kiadóhivatal.
 Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

DIANA arckémmel
 fogékonnyá teszi bőrét a szépség iránt,
Diana puderrel befejezi a szépség ápolását.
 Próbadoz vagy tégely ára — 1. — korona Nagy doboz — 2.50 —
 Mindenütt kapható.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
 Gyár és VIII. Baross-u. 85. A főváros első és legújabb csilke-tisztító, vegytisztító és kármestő gyári intézete. Telefon: Józ. 2-37.

MATTONI-PALA GISSHÜBLER
 természetes égvényes SAVANYÚVIZ

Exhumálásokat
 az összes európai hősi temetőkből, valamint a szükséges okmányok beszerzését szolid árban, anyagi keszség mellett eszközölünk.
 Szende és Szabó ezelt Gebauer Károly r.t. exhumálási vállalata, Budapest, Károly király-út 4. Elsőrendű szakintézet. — Telefon 51-02.

Fénykép-nagyítások
 nyersen kidolgozva, akvarelek, szípiá, tusképeket legelőnyösebben, kívánatra 3 nap alatt szállít:
 „RAFAEL” műintézet VII., Rákóczi-út 24. Telefon: Józ. f. 28-65.

Országos Hangjegykölcsönző Intézet
 Budapest, IV. ker., Sütő-utca 2. szám, félmelel. (Deák-tér mellett.)
 Hangjegykölcsönzőnk feloleli a komoly és könnyebb zenefajkat, melyek az udonságokkal folyton kiégesztettek.
 Előfizetés: 3 óra 15 — K, 6 óra 28 — K, 12 óra 52 — K.
 Az előfizetés beérkezével megküldjük kimerítő jegyzékünket. Biztosíték 10 K, mely az előfizetés megszűnésekor visszaadatik.
 Folyton Ujdonságok. Országos Hangjegykölcsönző Intézet Budapest, IV., Sütő-utca 2. szám. (Deák-tér mellett)

EGY NEHÉZ ÜTEGÜNK ÁGYAZATÁNAK FELSZEDÉSE AZ OLASZ HARCTÉREN.

Január 5. A nyugati harczerter egyes pontjain élénk tüzharcok és nyugtalanító tüzelés. Egyenként egyik harczerteren sincs nevezetesebb esemény.

Január 6. A nyugati harczerteren csekély tüzevélékenység, felderítő harcokkal kapcsolatban. A Champagneban a németek francia előretöréseket vertek vissza. Jovicourtban és Avcoourtól északra sikeres német vállalkozások. Az olasz harczerteren az asiagi fensíkon a Monte Asolone és a Montello területén időnkint tüzérségi harcok.

Január 7. A nyugati harczerter flandriai részén több helyütt heves tüzérségi harcok. A Miette és az Aisne közt, továbbá Ornestől kétoldalt és a Mosel nyugati partján szintén fokozódott a tüzérségi és aknázás. A többi harczerteren nincs ujság.

Január 8. A nyugati harczerteren Flandriában és Cambraitól délnyugatra egyes szakaszok időnkint heves tűz alatt állottak. Bullecourtól keletre a németek angol századok támadását visszaverték. A Sundgauban élénk tüzérségi harcok. Az olasz harczerteren a Brenta és a Piave között a tüzérségi tevékenység időnkint élénk volt.

Január 9. A nyugati harczerteren a németek a honthoulti erő szélén meghiúsították az angol felderítő csapatok előretöréseit. Lens mindkét oldalán élénk tüzérségi harcok. Bullecourtól keletre kézigánát-harcok. Flireytől nyugatra a franciák egy támadása kezdetben behatolt a német előőrsi vonalakba, de a németek ellenlékése visszavetette a franciákat kiinduló állásaikba. Az olasz harczerteren a kedvezőtlen látási viszonyok miatt a harczi tevékenység egyes tüzérségi rajzaitékekre szorítkozott.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Csallóköz-megyeresi SZABADHEGY György, 83 éves korában. Ácsan. — Kovács János, nyug. posta- és távirat-felügyelő, 65 éves korában, Szegeden. — Herczegovány Miklós, császári és királyi ezredes, a katonai érdemkereszt és más kitüntetések tulajdonosa. a Katonai Hadisírok Felügyelőségének parancsnoka, 64 éves korában, Budapesten. — Szentgyörgyi idősebb gróf HUGONNAY KÁLMÁN, ki tizenkét éven át a Művelt Nők Otthona jótékony-egyesület elnöke volt és az egyesület felvirágztatása körül nagy érdemeket szerzett, Budapesten. — SÁNDOR Izsák, földhírtokos, 72 éves korában, Csikszentimrén. Az elhunytban Sándor

László dr., a székesfehérvári államrendőrség főkapitánya az édesapját gyászolja. — Weisz Rezső, műépítész, a ki huzamosan működött a közmunkatanács műszaki osztályában is, 67 éves korában, Budapesten. — Bónódi János, postafelügyelő, 65 éves korában, Budapesten. Évtizedeken át érdemes működést fejtett ki a gyorsírás terjesztése terén. — Szentgercei GÁY KÁLMÁN, állami főgimnáziumi tanár, 61 éves korában, Fehértemplomban. — Fodor József, a Pesti Viktória Gőzmalom tisztviselője, 67 éves korában, Budapesten. — HASSFURTNER OSZKÁR, cs. és kir. tüzérszázados, 44 éves korában, Budapesten. — Dr. FEKETE László, gödöllői királyi közjegyző, 42 éves korában, Budapesten. — Szentmiklósi és óvári gróf PONGRÁCZ KÁROLY, egyéves önkéntes káplár, 21 éves korában, Budapesten.

Dr. ANDRÁSOVICS BÉLANÉ, szül. Illés Mária, kuriai tanácselnök özvegye, 88 éves korában, Mátyásföldön. — ÖZV. tiszabői HELLEBRONTH JÁNOSNÉ, szül. Frombach Laura, az Orsz. Nőképző Egyesület alelnöke, 78 éves korában, Budapesten. — Kézdiszentléleki KOZMA ZSOMBORNÉ, szül. bezerédi Bezerédi Antónia, Kozma Zsombor nyugalmazott kuriai bíró felesége, Budapesten.

**A «VASÁRNAPI UJSÁG»
65-ik évfolyama.**

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» előfizetési árát, tekintettel a papír és a nyomdai előállítás egyre fokozódó roppant drágaságára, kénytelenek voltunk újévtől fogva évi 40 koronában állapítani meg.

Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 10 korona félévre 20 korona, egész évre 40 korona.

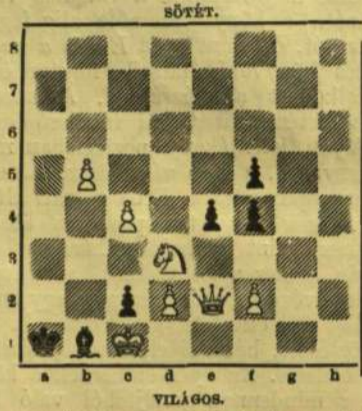
Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapesten, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

Szerkesztői üzenetek.

Szekszárd H. S. A dollárkínálások története című műt évi közleményünk eddig még nem jelent meg könyvalakban. Szerelme-vágy. Magam stb. Az eredeti versekben nincs lendület és meggyőző hév, a fordításoknak nagyon kedvetlenség a technikája és a nyelvi készsége. Ilyen apparátus-sal Baudelairet fordítani lehetetlen.

SAKKJÁTÉK.

3086. sz. feladvány Knud Johansen, Koppenhága.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 50-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Jegyzetünk hadikölcsönt!* Az 52-ik számban megjelent nagy képtalányok megfejtési határideje nem január 15, hanem január 25.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegyeczma 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

A kik szeretik gyermekeiket,

fizessenek elő a

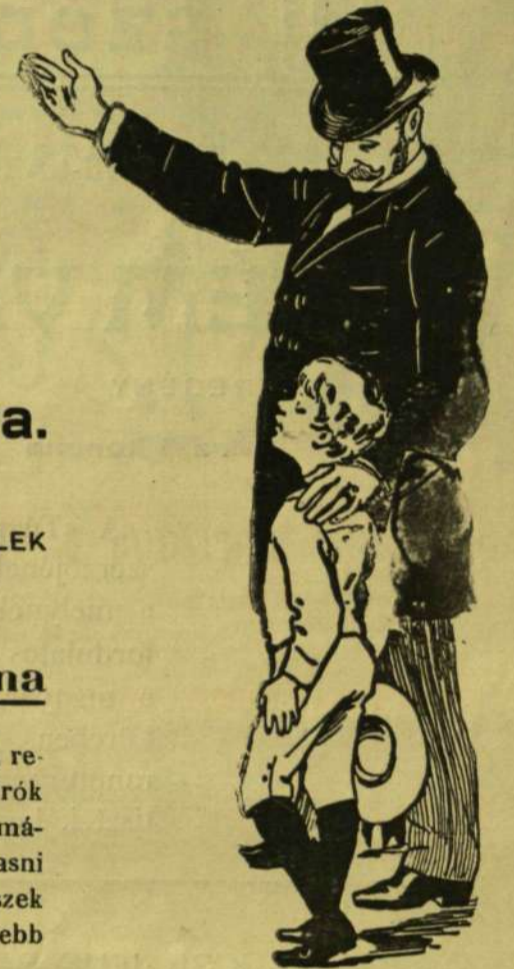
JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapra.

Alapította: SEBŐK ZSIGMOND Szerkesztő: BENEDEK ELEK

Előfizetési ára: negyedévenként 4 korona

A Jó Pajtás érdekes, mert elbeszéléseit, regényeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják. Tartalma gazdag, mert minden számában megvan minden, amit a gyermek olvasni szeret. Szép képeit jeles magyar művészek rajzolják. Minden héten új és egyre kedvesebb tartalommal jelenik meg.

Előfizetéseket elfogad és mutatószámot küld a „JÓ PAJTÁS” kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Fiatalos, üde arczbőrt
varázsoló 10 nap alatt és eltávolít minden telthibát, ugymint miteszer, pattanás, sárgafolt, ránc, orrvörösség, likacsos, hervadt, pettyhűt bőrt. A Dr. Kaysersberg-féle szépió-szer. A kúra egyszerű, otthon végrezhető, minden feltűnés nélkül. Befeléjelen után az arczbőr ragyogó szépségben, gyermeki bédességben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15 — K. Diszkrét széküldés utánvétellel. — Gyár: HIVARTON & Co. — Széküldési hely: GROSSANTAL Budapest, VIII., József-körút 23. (Főlemezlet 1.)

ALAPITVA 1914.
Gyász esetben Haltenberger Vilmos ruhák soron kívül kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában festetnek feketére. Nagyváradi. Postafiók. Postai meghívások gyorsan és pontosan esküztettek.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.
Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.
Étkezés közben véve, megóv a **gyomortelheléstől**. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.
Kapható: minden **gyógytárban** valamint **Rozsnyay Mátyás** Arad, Szabadság-tér 8.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett.
Rövid idő alatt dús haját növeszt és megakadályozza a hajhullást, me-óvja a korai őszülést, egy hónap alatt fényes eredmény: Ára 8 és 14 kor. **BOTÁR REGINA** Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. A nőnek disze a szép haj, azért azt ápolni kell.

Margit-Crème
a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összehállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, szirtalan vegytiszta készítmény, amely a külföldön nagy feltűnést keltett. Ára kis tégely 2 K, nagy tégely 4 K. Margit-szappan 5 — kor. Margit-póder 150 kor. Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógytárban, illatszert- és drogu-üzletben.

Viszketegséget, sömört, rüht, leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti „Barna zsír”. Nem piszkát, teljesen szagtalan. Próbátégely 2.30 K, kis tégely 4 K, családi tégely 11 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerüzletben, VI., Király-utca 12. Vidékre megrendelési cím: **Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerüzlet, Győr.**

Vadászsportot űzők akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a **„NIMRÓD”** KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot. Állandó melléklete: **„A vadászab”** című egyedüli magyar nyelvű ebtényészeti szaklap. Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva. Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 — K, egyes szám ára 50 fillér. Tessék mutatószámot kérni. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Most jelent meg az **UNIVERSUM** 8-ik (új háborús) kötete. Most jelent meg az

Haditechnikai olvasmányok: a szárazföldön, a vizen, a vízben és a levegőben vívott harcok újszerű fegyvereinek, **a haditechnika csodáinak** a leírása, a harcszintereknek, a hadsereg táplálásának ismertetése; a természettudományok, a földrajz és az egészségügy köréből való olvasmányok. **Évkönyv a család és ifjúság számára**

Szerkesztő HANKÓ VILMOS dr.
Sok képpel * Ára kötve 15 korona
Kapható minden könyvkereskedésben.

Dolgozataikkal közreműködtek:
Dr. József főherceg
Bárány Béla
Barcza Imre
Bogdányfő Ödön
Bozóky Endre dr.
Cserey Adolf dr.
Dorner Béla
Dorner Emil
Garády Viktor
Halász Gyula
Hankó Vilmos dr.
Heller Bernát dr.
Hosvay Lajos dr.
Jeamlong Győző
Keller Oszkár dr.
Kerekes I. Zoltán dr.

Dolgozataikkal közreműködtek:
Konek Figyes dr.
Krebsz Ernő
Lasz Samu dr.
Mende Jenő
Németh József
Pásztor Árpád
Poszfalvai Tulok István
Rákosi Viktor
Szahlander Lajos dr.
Szekeres Kálmán dr.
Szilády Zoltán dr.
Tomba János dr.
Ujj Gyula
Welwart Benő
Windisch Richard dr.

Csillárok legmodernebb kivitelben, óriási választékban, középpénz vagy törlesztéses kölcsöndíj ellenében. **Gáztűzhelyek** kaphatók. „AUERFÉNY” BUDAPEST VI., Vilmos császár-út 3.

Új szépirodalmi könyvek

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD

ENYÉM VAGY!

REGÉNY

Ára 6 korona

A «Tüzpróba» kitűnő szerzőjének új regénye, a melynek érdekfeszítő, fordultatos cselekménye a magyar előkelő világ körében, nagyrészt főrangú magyar huszártisztek között játszik le.

FELNER-DÉNES PÁL

AZ ÁRNYÉKEMBER

FANTASZTIKUS REGÉNY

Ára 6 kor. 60 fillér

Olyan ez a fantasztikus regény mint egy opium-álom: eleinte szeliden ringat, majd örvénylő érzések, vad szenvedély és tomboló gondolatvihár misztikus szimfóniája . . .

KISS JENŐ SÁNDOR

A GÉP

NOVELLÁK

Ára 4 kor. 80 fillér

Tizennyolcz novella van ebben a könyvben, jól megkomponált, érdekes történetek, melyek kiválnak úgy meséik változatosságával, mint alakjaik erőteljes rajzával a mai magyar novella-írás átlagából.

HAVAS ALISZ

SZENT BORBÁLA KÉPE

REGÉNY

Ára 6 korona

Egy fiatal író első könyve. Kitűnően elbeszél, érdekes történet, melynek folyamán finoman megrajzolt, élettelen alakokat mutat be a mai kornak a levegőjéből.

SZINI GYULA

PORCZELLÁN MUZSIKA

Ára 6 korona

Egy asszonyi élet vergődése a reá áhító férfiak egymás elleni harcában — Szini Gyula új regényének tárgya, s a budapesti művészvilág adja meg az érdekes levegőjét színes képeivel és finoman rajzolt jellemző alakjaival.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

3. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL,

BUDAPEST, JANUÁR HÓ 20.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

KÜHLMANN NÉMET KÜLÜGYI ÁLLAMTITKÁR ÉS GRÓF CZERNIN KÜLÜGYMINISZTERÜNK A TÁRGYALÁSRA MENNEK.

A BRESZT-LITOVSKI BÉKÉTÁRGYALÁSOKRÓL. — (Buda) felvétel.